

БЮЛЕТИН

Културно-информационен център на българското малцинство
“Цариброд” – клон Босилеград

Година 3. Брой 17. Декември 2000 година Безплатен екземпляр

КИЦ “Цариброд” в Босилеград честити Новата 2001 година на всички свои посетители и делови партньори в Югославия и България!

БЮЛЕТИН

Основател и издател: Гражданско сдружение Културно информационен център на българското малцинство “ЦАРИБРОД” Димитровград, Площад на освобождението № 8.

Редакция: Иван Николов, Радко Стоянчов и Александър Димитров. Технически редактор: Новица Божилов.

Адрес: Ул. Маршал Тито № 15, 17540 Босилеград, тел./факс: 017/78 – 254.

Главен и отговорен редактор: Иван Николов.

Печата: Графическо предприятие “Мишич”, Ниш, Земунска 18 тел. 018/715 691.

Културно информационният център “Цариброд” в Босилеград, Демократичният съюз на българите в Югославия и персонала на Здравния дом в Босилеград благодарят на Външно министерство и Министерството на транспорта на Република България за хуманитарната пратка гориво за отопление на болницата в Босилеград.

Извиняваме се на нашите читатели за грешките допуснати в предишният брой на “Бюлетина”. Той не е № 15, а № 16. Всички неподписани статии са на Иван Николов, с изключение на статиите “Деня с главното “Д”, и “Копривицица 2000 – VIII национален събор на българското народно творчество” които са на Радко Стоянчов. Молим читателите за извинение.

Как въвеждахме двуезичното обучение в Босилеград /2/

Пише: Владимир Михайлов Стоименов

На заседанието проведено в Белград на 13. 05. 1987 година бе договорено следното:

- Да се подкрепи предложението за приемането на двуезичното обучение което се провежда в Основното училище в Димитровград.
- Съществуващия План и Програма за експериментално двуезично обучение да се следи, доработва, допълнява и ако е необходимо променя, за експерименталния четиригодишен период.
- Да се организират специализирани семинари за учителите от ОУ "Георги Димитров" в Босилеград с цел по-добро реализиране на експерименталната двуезична образователно-възпитателна работа в основното образование в Босилеград.
- Да се работи върху снабдяването на лектира по български език.
- Да се изработи програма за издаване на учебници по български и сърбохърватски език съгласно Плана и Експерименталния модел в основното образование.
- Необходимо е обучението за българската народност да се организира еднакво за община Бабушница, Босилеград, Димитровград и Сурдулица с цел разрешаване на всички въпроси които се отнасят до образователно-възпитателната работа в основното образование.
- Изнамерената форма е само експеримент който с доизграждане да стане траен модел за работа и да бъде верифициран от страна на надлежните институции.
- За тази инициатива е необходима подкрепа от страна на Обществено-политическите организации, Местните общности и Общинските скупщини за приемане на димитровградския модел за двуезично обучение в Основното образование на община Босилеград.
- Да се иска мнение и съгласие на Междубоштинския регионален завод във Враня който да следи за прилагането на Експеримента за двуезично образование в основното училище в Босилеград.
- Решението на Училищния съвет за приемането на двуезичния модел да се поднесе на Просветния съвет на Сърбия за съгласуване. Необходимо е и решение на Изпълнителния съвет на СИЗ-а за образование, култура и физическа култура, детска и социална защита на община Босилеград за поднасяне на споменатото решение на Просветния съвет на Сърбия и даване на съгласие за приемане на Експерименталния двуезичен модел. Срок: до 25. 05. 1987 година.

На 15 май 1987 година бе проведено консултативно заседание с представителите на Изпълнителните органи на Обществено-политическите общности и организации, секретарите на СИЗ-овете и представителите на училищата, когато бе разгледан въпроса за двуезичното обучение и бяха договорени следващите стъпки. Бе предложено:

- Във всички Местни общности на конференциите на ССРН да се обсъди материала за въвеждане на двуезичното обучение в основното образование, където гражданите да се изяснят по въпроса и да осведомят за това Общинската конференция на ССРН. Срок: 25 май 1987 година.
- Да се подготви елаборат за двуезично обучение който да се обсъди на общото заседание на Изпълнителните органи на Обществено-политическите общности и организации, училища и СИЗ-ове, а после и на заседанията на Общинските скупщини и Общинските конференции на ССРН.
- Преподавателите да се информират за практическото реализиране на Експерименталния образователно-възпитателен модел и изнамерят средства за квалифицирана подготовка на преподавателите за реализация на Експеримента.
- С допълнителни финансови средства да се подобри стандарда за обучението на езика на обществената среда и да се увеличи заплатата за толкова колкото е увеличена работата в преподаването.

Работната група изготви Елабората за двуезично обучение който бе разгледан на общо заседание на изпълнителните органи на обществено-политическите организации и общности, СИЗ-ове и училища с исканите елементи.

Материала за въвеждане на двуезичното обучение бе разгледан и на конференциите на ССРН по местните общности, където в 31 от тях бе приет, а в 4 Местни общности бе предложено двуезичното обучение да се въведе от V–VIII клас. Поради недостатъчни пояснения материала не бе приет в Местните общности в селата Белут и Долно Тлъмино.

Елабората за двуезично обучение бе приет и от страна на ученическата общност на Централното училище в Босилеград на 25. 05. 1987 година. Също така бе приет Елабората за двуезично обучение на заседанието на Общинската скупщина на Родителския съвет на Централното училище в Босилеград.

На 27 май 1987 година бе проведено общо заседание на Председателството на Общинската конференция на ССРН с председател Симеон Захариев; Председателството на Общинския комитет на Съюза на комунистите с председател Иван Василев; Общинския синдикален съвет с председател Василка Петрова; Председателството на Общинския съвет на Съюза на бойците с председател Цоне Тодоров; Председателството на Общинската конференция на Съюза на социалистическата младеж с председател Георги Тодоров; Изпълнителния съвет на СИЗ-а за основно образование, култура, физическа култура, детска и социална защита с председател Любен Митов, Изпълнителния съвет на Общинската скупщина с председател Спаско Спасков и Съвета на Основно училище "Георги Димитров" с председател Радко Димитров.

След дискусиата и разглеждане на информацията и Елабората за въвеждане на експериментален двуезичен модел в основното образование бе взето следното заключение:

1. Приема се поднесената информация за активностите на територията на община Босилеград за въвеждане на двуезичното обучение в Основното училище в Босилеград /на сърбохърватски и български/ водени от 1986 до 27. V. 1987 година.

Констатира се следните резултати от обществения дебат по материала на Работната група на Изпълнителния Съвет на Общинската скупщина:

- Учениците и преподавателите в Основното училище "Г. Димитров" в Босилеград и родителите на учениците, чрез своите организирани форми напълно приемат въвеждане на двуезичното обучение.

- Тоя материал е приет и от страна на Местните общности, освен в селата Белут и Долно Тлъмино със заключението че в същите не са дадени адекватни пояснения.

2. Досегашните разисквания са оценени като отворени, демократични и правилно насочени, така че всеки трудов човек и гражданин на територията на общината е могъл самостоятелно да се изясни по въпроса, без каквито и да било сужестии и натсици, а и самата инициатива за въвеждане на двуезичния модел е тръгнала от учениците, техните родители и други трудови хора и граждани на територията на общината.

3. Изпълнителните органи на Обществено-политическите организации на общината, Изпълнителния съвет на общинската скупщина, Изпълнителния съвет на СИЗ-а за основно образование, култура, физическа култура, детска и социална защита и Съвета на основното училище "Г. Димитров" приемат въвеждането на двуезичното обучение в Основното училище в Босилеград и утвърждават задачите за продължаване на активностите по този въпрос и то:

Общинската конференция на ССРН да организира и да довърши разискванията в преостаналите местни общности, за изясняване по посочената активност.

Председателството на Общинския синдикален съвет да организира дискусия в здружения труд с цел изясняване на трудовите хора в самоуправителните организации и общности.

Основното училище и СИЗ за основно образование и Секретариата за общо управление и обществени дейности при Общинската скупщина в Босилеград, експертна обработка на материала и да го поднесат за експертно мнение в Междубщинския регионален завод за усъвършенстване на възпианието и образованието "Враня" във Враня и да поискат съгласие от Просветния съвет на Социалистическа Република Сърбия за реализиране на Експеримента за двуезично обучение в основното училище по модела който беше въведен в Цариброд.

Цялата дейност да приключи до края на юни 1987 година, за да може Общинското събрание и органите на училищата да донесат съответни заключения и започна с променяне на определени нормативни актове за да може всичко да бъде готово за реализирането на Експеримента от началото на 1987/88 година.

Средствата за публично информиране активно да бъдат включени в цялата дейност около завеждането на двуезичното обучение в основното училище, на време и правилно да информират трудовите хора и гражданите на общината и по-широко, за да няма неясноти или погрешни тълкувания на която и да е страна по този въпрос.

4. Приема се въвеждането на двуезичния модел в Основното училище "Г. Димитров" в Босилеград по Проекта за Експериментално обучение в основното училище "Моша Пияде" в Димитровград, който е публикуван в "Просветен гласник на СРС" № 1/82 и същия да бъде приложен от началото на следващата 1987/1988 година, същия да се усъвършенства, доработва и по необходимост изменя еднакво за всички училища на българската народност в общините Бабушница, Босилеград и Димитровград.

За всичко казано дотук, съществува богата и обемна документация.

Имаше разбира се, и допълнителни дейности във връзка с преподавателния език в основното училище “Георги Димитров” в Босилеград до 1997 година.

а) В началото на всяка учебна година беше донесан Годишен план на работа на училището, който покрай другото предвиждаше изучаване, допълнения и изменения на преподавателните дейности във връзка с двуезичното обучение, особено в частта за българския език където в допълнителните активности на училището бяха предвидени още по два часа седмично, което в началото се прилагаше на практика. Също така беше поискано да се увеличат преподавателните единици предвидени за обработка на българския език поне за 30%.

След изтеклия срок от 4 години, не беше донесен нов Учебен план и Програма за двуезично обучение, а нов Закон с който Плана и Програмата от 1992 станаха недействателни, а на учениците и родителите бяха дадени следните алтернативи: в началото на всяка учебна година учениците и родителите да се изяснят кой преподавателен език искат: сръбски, езика на народността или двуезично със задължително изучаване на сръбски, или езика на народността с елементи на националната култура.

Училището организира разискване и търсеше от родителите и учениците-първолаци да се изяснят. Те винаги се определяха за двуезично обучение. Поради това беше поискано от компетентните органи от Републиканското просветно министерство да предложат План и Програма за двуезично обучение. Те обещаваха, но си премълчаваха.

За да изясни ситуацията, ОУ “Георги Димитров” в Босилеград се обърна писмено на Министерството на просветата, на Просветния съвет на Сърбия, на Републиканския завод за подобрене на възпитанието и образованието в Белград, на Междубоштинския завод за подобрене на възпитанието и образованието във Врания и на община Босилеград с иск № 01-211 от 26. 08. 1991 година: “Мнение за организиране на възпитателно образователната работа през училищната 1991/92 година по Опитния модел за двуезично обучение. Отговор няма и до днес.

б) Поради тия причини някой се беше обърнал към Конституционния съд на Република Сърбия с предложение същият да се произнесе дали Решението на Общинската скупщина в Босилеград за даване на съгласие за провеждане на двуезично обучение и Елабората за двуезично обучение на училището са конституционносъобразни. Конституционния съд в отговора си № 326/92 от 09. 05. 1994 година отхвърли предложението за разглеждане на конституционносъобразността на двата документа, с пояснението че това не са общи актове за които той е надлежен.

в) На 23. 07. 1995 година в Димитровград бе проведен разговор на който присъстваха Съюзният министър за правата на малцинствата г-жа Маргит Савович, югославският посланик в България г-н Радош Смилкович, представители на общественно-политическите общности и организации от Димитровград, а от Босилеград бяха Никола Крумов и Владимир Стоименов. Обсъждаха се въпроси за преподавателния език, информирането, културата... В този разговор отворено и реално бяха изтъкнати всички проблеми. Тогава се очакваше посещение на представители от България и ние искахме максимално да отворим проблема.

Тогава случайно изникна проблем, който може би без да иска предизвека м-р Драган Колев който постави въпроса “дали народа който живее край югославско-българската граница е шопски, торлашки или български”. На това ние реагирахме и между другото прочетохме част от статията “Език наш насъщен” публикувана в “Новости” от 23. 07. 1995 година, в която покрай другото пишеше: “Стара истина е, че народ който не пази и не тачи собствения си език е осъден да пропадне. Много хора това не го разбират, а пълната истина е: - Най-голяма част от хората на една общност дори не е чувал за една такава максима”.

Г-жа Маргит Савович сериозно прие всички проблеми за които говорихме и обеща че лично ще дойде в Босилеград и отворено, в присъствието на гражданите, ще говорим за проблемите. Това беше направено когато присъстваха и министрите Иван Седлак и Светлана Комарчевич генерален секретар на Министерството на просветата на Сърбия.

г) Въпроса за преподавателния език се постави и на заседанието на Общинския съвет на Социалистическата партия на Сърбия в Босилеград. С цел да се даде принос за въпроса за преподавателния език, бе донесено решение да се формира работна група в състав: Сотир Сотиров, председател на Общинската скупщина, Симеон Григоров референт за образование в общината, Гоне Григоров директор на Гимназията, Тоше Александров директор на Основното училище, Александър Александров директор на детската градинка, и Владимир Стоименов просветен съветник от прякото преподаване. Задачата на тази работна група бе да изучи въпроса с преподавателния език, да организира разискване в Детската градинка, Основното училище и Гимназията в Босилеград, а след това да обобщи мненията, препоръките и предложенията на специалистите от посочените институции и след това да изработи предложения за изменения на споменатия Опитен модел за двуезично обучение.

През май 1997 година Работната група предложи един материал с конкретни предложения на ОС на СПС където бе предложено преподавателния език в детската градинка да бъде български, да се разгледа възможността от I до IV клас обучението да се провежда на български, а от V до VIII клас да се провежда двуезично, но Министерството на просветата на Сърбия да донесе Учебен план и Програма и за двуезично обучение с който да се определи кои предмети да се преподават на български и кои на сръбски език. За Гимназията бе предложено да се увеличи броят на часовете по български език паритетно с часовете на сръбски език, както и някои предмети по обществените науки да се обработват на български език.

Предложенията и мненията бяха проследени на надлежните институции.

Проблемът с преподавателния език си остана отворен и до днес. Появи се нуждата да се ангажират всички надлежни органи от Общината и Републиката около изработката на учебен план и програма за български език – българският език да получи статус на майчин език с определен фонд часове както и за останалите народности.

Трябва да се изтъкне, че работна група в състав Владимир М. Стоименов просветен съветник и преподавател за първоначално обучение, и преподавателите Верка Алексова, Драган Петков, Леонка Милчев, Крум Георгиев и Милан Миланов направиха проект на Учебен план и Програма по български език като майчин език в основното училище от I до IV клас още през 1996 година и то с превод на сръбски език. Това проектно-предложение беше предадено на Министерството на просветата на Република Сърбия, и на Началника за Преподавателни програми и планове г-н Радивой Конатар в Белград. До сега няма никакви информации за съдбата на този документ. За учениците от V – VIII клас друга работна група в състав: Дешка Георгиева, Пене Димитров, Гюра Николаева и Йорданка Василева направиха проектопредложение на Учебен план и Програма. И неговата съдба си остана същата.

д) Към края на 1997 година бе постигнат договор за подбиране и отпечатване на лектира по български език от I – VIII клас. Беше много трудно за това нещо да се намерят квалифицирани специалисти, пък и никой не искаше да рискува по кой Учебен план да я подбира, беше открит и въпроса с авторските хонорари и липса на българска литература.

За лектирата от I до IV клас се наеха Владимир Стоименов, Ранко Каранфилов и Милан Миланов, а за рецензенти Стоичко Ангелов и Верка Алексов.

Лектирата за VI клас я подготвиха Дешка Георгиева и Гюра Николаева. Други кандидати нямаше. Лектирата за V и VIII клас подготвиха учителите от Димитровград, а за VIII клас никой не се нае, така че Завода за учебници задължи хората от “Братство” да направят това /Ванче Богоев и Денко Рангелов/. За рецензенти бяха назначени Еленка Владимирова, Данка Стоянова, Миланка Зарева, Марин Младенов, доцент Пенка Баракова и Ясмина Йованович.

Засега от тази лектира класовете има само по един-два екземпляра. Нея трябваше да я купуват самите родители и ученици. Нито преподавателите, нито училищната, нито градската библиотека не я купиха.

Што се отнася до училищните кадри по български език, от 7 преподаватели по български език колкото ги имаше в петте бивши основни училища, сега активно работят само още двама. От преподавателите по български език един е директор на градската библиотека, един на Културния център, един е инспектор по български език. Това се отнася за по-големите класове. За по-малките има преподаватели които са частично подготвени за преподаване на български език /ония които са завършили образованието си на Педагогическата академия и Учителския факултет във Враня.

За останалите предмети трябва специална подготовка и необходимост от познаване на български език на самите преподаватели защото повечето са завършили образованието си на сръбски или македонски език.

Първоначалните учители в детската градинка са завършили образованието си също на македонски или сръбски език в Штип, Гнйилане, Враня.

Ако се направят подготовки преподавателен език да стане и български, необходимо е да се направи специализиран екип – за учебници, за тяхното превеждане, организиране на специализирани семинари за училищните кадри и то в Босилеград, а не някъде навън, за да могат да присъстват всички учители, просветни съветници и директори на училищата.

е) На мнение съм, че ако е в интерес на народа и обществото да се тачи българския език, то е нужно да се раздвижи инициатива и същият да се използва във всички структури, а не само в училищата /органите на управлението, съдопроизводството, информирането, културата.../

(край)

Он и нови усрећитељи

Пише: Милорад Николић

Ево му је година шеста. Све године доживео и у добру и у злу, што само ретки и одабрани доживљавају, уздигао се до непознате висине моћи и власти, где само мало њих долази и остаје. А тако је добро и умиљато то јадно створење и тако се грчевито још увек држи.

Власт је његова сујета, главна снага која га покреће, његова једина ствар коју воли више од себе самога. Бин Шумадинац, мале писмености, човек који мало говори а ради све послове. Тих је и повучен, а своје непоштење прикрива великом ревношћу и строгошћу. Увек је истог расположења, једнако милокрван и једнако уздржљив према свима, без разлике. Понекад му се гади све, и тако добро уме да нађе подругљиву и разорну реч, за све што не схвата, или не може да уради. То је један од оних људи што свој цинизам носе као тешко и племенито звање које му потпуно испуњава живот. И нема примера да је икад ико успео да га разувери, или да му промени мишљење. Довољан је сам себи и потпуно задовољан оним што је, и што значи у очима других људи. Још увек седи на болном и рањивом месту, а они га дирају у оно што му је најмилије и најсветлије. Ускоро ће морати да увиди и сагледа и своју и туђу беду и заосталост. У њему су закржљали сви здрави нагони. Њега туђи јад не може ни да дирне, а камоли да заболи; он ништа не жели и ничему се не радује. Чак није ни завидљив, али не од доброте, него од безграничне саможивости, јер не примећује туђу срећу као ни туђу несрећу. Још увек јевтино искоришћава своју радну снагу, која му се немо и глуво покорава, како је овде одувек било и бива. Одржава се мађионичарском формулом, утувио ју је свакоме у главу, која гласи: тражим рад и послушност од свакога, хоћу да казним и одстраним сваког ко не ради како треба и не слуша без поговора, ја не знам шта је то “не могу и нећу” “не може и нема” код мене се и за мању реч глава губи, укратко, ја сам крвав и наopak човек. Под мојом липом заиста нема хладовине. Тврд ред и закон. Где ће ти душа, јадан не био, кад тако заносиш памет свима једним за другим. Помози нас Боже, ти Једини, потри душманина, и не дај му дугу власт.

Дакле, најзад. Ево нама нових усрећитеља. Надали смо се њиховом доласку, призивали смо их и то се десило. И ето, таман одахнусмо од бесомучних притисака слева, надиру ови сдесна. Једни се врте улево, други удесно, изласка нема. Позната игра, која се годинама упражњава. Све се своди на вртење у круг. Главни циљ је не испустити кормило из руку.

Победници нас убедише својим лажима, побеђени нас удавише јаловим и недомишљеним истинама. Изгледа да им лично на децу, или на примитивна племена. Сада нам је одређена тачна дијагноза: реци ми ко си и где стојиш, па ћу ти рећи шта отприлике, око себе видиш. Е па сад, што нам је, то нам је, горем се не морамо надати.

Ко хоће да крочи у светлу будућност по мери нових усрећитеља, ваља да се уздигне до висине једног оптимизма, чија је права врлина празноглавост. Ко још није заслужио да уђе у њихов рај, мораће да причека стотинак лета у чистилишту; ко избегава да се кандидује, иде одмах у пакао!

Гунђамо против власти, а заборављамо да је она ту по нашој вољи; пошто не знамо себе да изменимо, како, с које стране њу да мењамо и поправљамо. Но какви смо да смо, наши смо. А зато што нећемо да кажемо какви смо, зато нам је и онако како нам је. Свакодневно зло, патња и сиротиња омиљене су наше забаве. Слуђују нас споља, а ни изнутра се не труде да нам расветле памет. Најсиромашнији међу богатима, најбогатији међу сиромашнима, али се види, у оба правца, шта кога мучи. Ко је горе, тај га вуче нагоре, а ко је доле, враћа га онамо откуда је пошао. Што није способно да преживи, нек цркне. Чудовишно је све. Све је могуће, и ништа није искључено. Прошлост је у најцрњим бојама; садашњица је морални бандитизам и корупциони кошмар, а будућност се не види. Врло, врло занимљиво; више за психологију, него за политику.

Људима очигледно није потребна истина, њу знају и без политичара. Људску наду на свој, простачки начин подгрејавају и та оптимистичка чудовишта која се зову страначки активисти и политичари. Присталице имају они који обећавају немогуће, а у власт се гурају они који воле власт, врло ретко они који знају да је искористе за опште добро. Једни је обожавају, други јој нерадо служе, а нико је не поштује.

Добровољна потчињеност и послушничка верност и даље су неопходне квалификације, да се заузму радна места и позиције, на којима није потребно много мислити. Не зна се шта је у свему, мучније. Послушност у поступању или послушност у мишљењу. Као да нас сама глупост упућује на робовање. А победници образовани, јаки и успешни.

Штанцовани на истој машини, богатство је неке случајно задесило. Они би да нас увере како боље од нас схватају шта смо и где смо, и шта нам је чинити. Ко зна, можда они који то говоре, тако и мисле.

После свега што смо чули и видели, кога, шта да узмемо за озбиљно. Толике обмане и самообмане, толика застрашења и неодговорна лудовања која нам се олупаше о главу. Једино што смо успели је да се упрљамо и осрамотимо у купопродаји илузија. Сада ћутимо и гутамо срамоту наше чувене: “ружно паче Револуције”. А то се звало пристајање на напредак. Пошто је тешко наћи једног кривца за пад и слом, свако иде за својим шупљим објашњењима, а сва друга тумачења одбацује. И нигде никог, да призна макар једну погрешку, да се јавно ослободи макар једне заблуде и кривице. Живот би био много сношљивији кад бисмо били нешто искренији према себи и другима. Над толиком уображеношћу, глупошћу и наивношћу, ваљда ће се и благи Бог смиловати, па, касније неће дозволити да за нашу малоумност још скупље платимо.

После свега враћамо се полако из клиничке смрти; један по један, оживљују разголићени и понижени грађани. А из овога ћемо изаћи или сви, заједно и заувек, или нико и никад.

Нищо вече не е различно!

Пише: Милча Стоичков

Извънредните местни избори в Босилеградска община приключиха. Известни са и резултатите от гласуването. Тия избори бяха проведени почти 13 месеца след последните местни избори проведени на 24. 09. 2000 година. И чудно, на пръв поглед, за толкова късо време резултатите от сегашните избори са диаметрално противоположни в сравнение с резултатите от местните избори проведени на 24. 09. 2000 година. Ще наведе някои основни характеристики на изминалите местни избори проведени на 04. 11. 2001 година.

Като първа характеристика ще наведе това, че партиите които на предишните местни избори – СПС и ЮЛ, имаха дори 27 отборника от възможните 31, сега СПС има двама, а ЮЛ като общински структура дори и не съществува.

Следващата характеристика на тия избори е, че сега в активния политически живот в общината не участват хора които преди 13 месеца бяха всичко в политическия и обществения живот на общината, тоест, няма ги вече ония които себе си считаха за незаменими, всезнающи, всемогъщи, вечни и недосегаеми. Вероятно те занаят ще действат от сянка сменявайки партийния си цвят, обаче сянката все пак си е само сянка.

Следващата характеристика е тази, че сред сегашните общински отборници няма прелетяли от другите политически партии, въпреки че ги имаше много сред кандидатите за отборници, които из бившите властващи партии (СПС, ЮЛ и СРС), завчас смениха партийния си цвят и прелетяха в нформираниите Общински съвети на партиите от властващата коалиция. Обаче, народът все пак почна политически да мисли и с гласуването си отхвърли тези пребези (но трябва да се признаем доста трудно), разбирайки, че тия пребези летят със всяка власт и я искат заради лично забогатяване.

Имайки предвид всичко това, поставят се логичните въпроси дали гражданите на Босилеград на тия местни избори гласуваха за промени или не, дали в политически смисъл на думата, почнаха свободно да разсъждават или не?

Вместо отговор, ще наведе, че анализирайки изборните резултати може да се заключи, че демократичните и реформистките партии на тия избори получиха по-малко гласове, а антиреформистките и консервативните партии получиха повече гласове и ако към това прибавим че членството на тия партии е съставено главно от бивши членове на ЮЛ и СПС, това означава че изборите спечелиха други партии (не са вече ЮЛ и СПС), но главно същите хора. А сега вие сами заключете дали сме гласували за промени или не!

Във връзка с другия въпрос вместо отговор ще наведе, че пак спечели партията чийто председател е и президент на държавата, така че сами преценете дали е запазен верноподанническият манталитет.

Някой ми каза че вече нищо не е като преди, а аз казвам, вече нищо не е различно!

“Боже правде?” Пази боже!

Известно ми е тежнението на босилеградчани на всяка цена да се подмазват и харесват когато някоя висока личност от Белград дойде в Босилеград. Понякога това нещо преминава всички граници и се превръща в гаф.

Така например, когато съюзният външен министър дойде в Босилеград, не се разбра дали идва в качеството си на външен министър, или в качеството на лидер на Гражданския съюз в предизборна агитация. Недоумението ми стана още по-голямо когато при посрещането му прозвуча сръбският монархистки и националистки химн “Боже правде”. Но съюзният външен министър на една държава с републиканска система и лидер на една гражданска партия стоя прав докато българи му свириха сръбския монархистки химн, а не югославския който все още е “Хей, словени”. И като че ли никой в залата не разбра колко отвратително и срамно беше всичко това.

В пълната зала на Културния център в Босилеград все пак имаше двама хора които разбраха далаверата и останаха да си седят докато големите патриоти свириха “Боже правде”.

Иван Николов

Дукат вече не е дукат, а ръждясала монета

Дукат някога беше едно от най-големите села в Босилеградска община. Само до преди десетина години то наброяваше около 280 домакинства, сега вече те са около 180. Учениците в училището от 28, за десет години намалеха на само 3! В повечето от домакинствата старите хора умират и те запустяват. Преостаналите живи са в тежко социално положение, поради голямата беда и мизерия. Старите хора обикновено нямат пенсии, а и когато ги имат, те или са толкова малки, че не могат да си купят необходимите продукти, или дори и не могат да отидат до магазина.

В изтеклите десетилетия комунистическата власт не направи нищо да спре миграцията на младите хора от селото. Постепенно те се източиха към съседните сръбски градове, а по-малката част – към Босилеград. Преостаналите млади хора вече не знаят накъде да бягат. Не че не искат. Защото да живееш в Дукат е все едно да живееш в селата на Северна Албания. Или в изолираните наказателни лагери за политически затворници в Сибир. Да пътуваш пеша по десетина километра за да слезеш в града за елементарни неща, и всеки ден да погребваш своите съселяни, съвсем не е приятна работа.

Босилеградските политици идват в Босилеград само по време на предизборни кампании, когато ни обещаваат кули и могили. Младите вече трудно можеш да ги излъжеш, но на старите хора е трудно да им говориш за промени, за новите идеи, за бунт. Техните консервативни възгледи и техните изплашени души са идеална почва където лъжите на партийните активисти хващат корен и виреят като бурените и тръните в които е обраснал Дукат. За тях истината не е бедата и мизерията в която те издъхват един след друг. За тях истината са лъжите които им говорят ония които идват по време на избори да ги баламосват, за да спечелят с тяхната глупост и нищета влиятелни постове в общинската власт за себе си. После ги забравят. До следващите избори. Така кръгът се затваря. Кръг, от който изход няма.

Тачко Милев

Паметници които възпитават шовинизъм към своя народ

Работата ми е такава, че често пътувам из нашите села и често срещам абсурдни и за мен неразбираеми ситуации. Знам какво представляват културно историческите паметници за историята и културата на един народ, за неговото самочувствие и специално за възпитанието на младите поколения.

И като сравнявам паметниците които срещам тук-там из нашият край, с културата или по-точно некултурата на нашия човек, с неговия национален nihilизъм и робската му послушност към всяка власт, стигам и до причините защо това е така. Държавата така възпитаваше младите поколения. А не всеки е в състояние да се опълчи срещу лъжите които държавата ги е осветила за истини.

Ето само два-три примера.

В село Г. Тлъмино има една възпоменателна плоча на която пише: “Тази възпоменателна плоча е благодарствен завет на младежите от Цане Й. Бойков и Тоне С. Станойков от село Горно Тлъмино заловени при заминаването им в партизаните и застреляни от българските фашисти на 7. 5. 1944 година на Църноок. ОО СУБНОР Босилеград 29.ІІ.1984 год.”

В село Долна Любата има също възпоменателна плоча на която пише: “На 24. 9. 1943 година части от Втория Врански партизански отряд ликвидират българският полицейски участък и опожаряват общинският архив. ДС Д. Любата ОО СУБНОР Босилеград. 8.9.1984 год.

В Босилеградските гробища има един малък гроб, вероятно случайно останал, на който пише: “Тук почива Светка Станкова убита на 28. VII. от сърбите”.

Значи, когато Вранският партизански отряд ликвидира българският полицейски участък в Долна Любата, това е “геройска и патриотична постъпка”. Когато младите тлъмински момчета загинали в партизаните “от българските фашисти” на тях им следва “благодарствен завет”. А когато невинно момиче е убито от разбойниците на Коста Печанац в Босилеград – е най-добре да се забрави. Питам се, какви ценности възпитаваме ние с това сред младите поколения? За мен всичко е ясно, а вие си помислете.

Димитър Димитров – Треперски

Искам работа!

Пише: Драган Младенов

Аз съм Драган Младенов – Маджо от Босилеград. Още преди четири години подадох един иск до Изпълнителния съвет на Общинската скупщина в Босилеград с който искам да се реши моят проблем за настаняване на някаква работа. От тогава насам никой не ми обърна абсолютно никакво внимание.

Моят случай е малко по-особен. Завърших средно специализирано училище в Лесковац – специалност ТВ механик. След това записах Факултет за защита на работа и когато вече бях пред последните си изпити ме извикаха войник. След това бях освободен поради здравословни причини настанали по време на службата. На Бюрото по труда съм евидентиран още от 1982 година.

В живота обаче се случват прокоби и така злата съдба се поигра и с мен и от една на пръв поглед безобидна случка се стигна до убийство и от 1987 до 1994 година издържах наказанието си в КПД в Ниш. В процеса на ресоциализацията се определих за работа и научих много неща от областта на моята специалност. Със съгласието на Началника на КПД и съответните специализирани екипи бях избран на отговорни длъжности в Скупщината на домската общност. Спечелих отново доверието, получавах наградни отсъствия от по 7 и 18 дни, и накрая с решение на Министерството на правосъдието бях условно освободен.

Когато излизах ми казаха, че според закона след определен период от време, общинските власти трябва да предприемат определени мерки за моето трудово ангажиране и ресоциализиране, с постъпване на работа и включване в нормалния живот както е предвидено с редовната законова профилактика.

Въпреки че правих какви ли не опити, никой не ми обърна никакво внимание – от Органите на Общинската власт до Центъра за Социална работа. Бях принуден да работя тежка физическа работа за да изкарвам за прехраната си. Мога да работя едва ли не всяка работа, проблемът е че никой не ми я дава.

Вече съм на 41 година. Обществото продължава да ме отхвърля, а аз имам чувството че все още издържам някакво неписано наказание. Искам да кажа на всички: господа, аз платих грешката си, дори платих повече от това на което бях осъден. Защо ми отнемате възможността отново да се върна в обществото като нормален и пълноценен гражданин? Аз имам право на това, а вие сте длъжни да уважавате това мое право.

Иска ми се да изиграя нещо смешно, шантаво...

Интервю с Йорданка Кузманова

Йорданка Кузманова, една от най-известните български актриси, пристигна в Босилеград на 3 октомври за културната програма която организира КИЦ “Цариброд” заедно със Столична община София по повод три годишнината от откриването на КИЦ “Цариброд” в Босилеград. Използвахме тоя повод да ѝ зададем няколко въпроса.

• **Госпожо Кузманова, Вие сте за пръв път в Босилеград и трябва да ни кажете нещо за себе си.**

Не, за себе си няма смисъл да Ви говоря защото творческия ми път е много дълъг, така че кое напред?

• **В кратки черти как сте започнали...**

Започнах както всички млади хора, борих се, бях в провинцията, после в София. Правих самостоятелни рецитали, получих няколко национални награди които ми позволиха да ме назначат в София на щатна работа. Макар че всички сега отричат щатната работа, и навярно са прави, защото когато човек е на

щат, може би става по-мързелив, по вял, а когато не си на щат може би си по борбен. Все пак, аз съм от “старото” поколение и не мога да съдя...

- **Към кой театър сте приобщени сега?**

В момента съм приобщена към театър “Иван Вазов”, там съм от двадесет години насам, преди това бях в Народния театър за младежта където изиграх много хубави роли. Преди това пък бях в Националния театър, но една реформа ме изпъди от там. Преди това бях в провинцията в град Варна.

- **Варна все пак не е провинция, тя е морската столица на България...**

Никак не е провинция, имахме отлични режисьори, да, никак не е провинция напълно съм съгласна с Вас.

- **Вашите любими роли?**

Моите любими роли са от класиката, аз в България минавам за изпълнител на класически пиеси, което през годините ме е спасило от промените в България, защото аз имах щастието да започна с Боряна от Йордан Йовков, после минах през Десислава от Камен Зидаров, след което изиграх Чайка от Чехов, играх и леди Дияна в Ричард III. В младежкия театър играх Горки, едно от големите щастия бе да изиграя Електра от Еврипид с гост режисьор Такис Мунизидис. В телевизионния театър играх Денис Уилямс и Лисичета от Лилиян Хелман. Щастлива съм че през този изминал тоталитарен период имах щастието да изиграя най-голямата класика на света и Европа.

- **Коя роля никога няма да ви омръзне и бихте я преигравали много пъти?**

Трудно ми е да кажа, защото когато бях млада това бе една роля, а сега в тази моя зряла възраст аз трябва да помисля за роля на майки, на баби... На майки кураж, има ли роли за баби!?

- **Има, естествено.**

(Смее се). Аз лично много обичам двете си баби и ми е мъчно че няма да изиграя някаква такава баба. Обаче ние живеем на Балканите, на мен ми се иска да изиграя някоя баба, ала Бранислав Нушич, някоя такава смешна, дръзка, интересна, весела баба.

- **Кой Ви е любимият Ви автор?**

Яворов. Яворов е всичко за мене. Вижте, аз за Яворов мога да ви говоря до сутринта, защото когато бях актриса във Варненския театър направих един рецитал който се казваше: “Яворов – Мина” по писмата и по интимната лирика на Яворов и Мина – Минка Тодорова, прочутата негова любов на която е посветена неговата най-добра лирика. Веднъж, бях в Чирпан, много отдавна, да не се шокират вашите читатели 1964/65 година, и там изнесох този рецитал. Там присъстваше Атанас Крачолов, брат на Яворов, който според историята му е дал, му е помогнал е много страшно да се каже, но действително му е помогнал да приключи с живота си, ох, не знам дали трябва да се говорят тези неща, но той му е помогнал да намери и куршума и отровата. Испитах ужас, защото си помислих какво е моето право аз да разказвам за личния живот на този човек, след като той стои на третия ред и ме гледа. Но след това аз много се гордея с две писма от Атанас Крачолов, който ми казва: “Мила Йорданке, ти толкова се страхуваше от този рецитал, аз приемам твоята интерпретация за интимната лирика на Яворов, на неговите писма и нейните писма. Ти нямаш право да се страхуваш и да плачеш. Така че това е една от най-големите ми радости в живота.

- **Според Вас, защо Лора толкова е ревнувала Яворов, даже ревнувала е и Мина, дори когато тя вече е мъртва?**

Аз мисля че това е чисто човешка черта. Да ревнуваш той който е обичал твоя любим. Аз самата съм го изпитвала, сигурно много хора са го изпитвали. Ревността към починалия е дори по-голяма отколкото ревността към живия. Лора е много интересна, много силна личност но и много неудовлетворена. За мене лично, Лора е неудовлетворен творец.

- **Коя роля бихте изиграли на нашата сцена в Босилеград?**

Аз обичам трагичните героини, аз играх Електра, играх Горки, Чехов, а сега с годините ми се струва че хумора в мене някак си надделява и с удоволствие бих изиграла нещо смешно, шантаво, разбира се с много добър характер.

Интервюто взе Радко Стоянчов

Три години КИЦ “Цариброд” в Босилеград

Пише: Радко Стоянчов

“На 1 октомври 1998 година в Босилеград официално бе открит Културно-информационният център “Цариброд” в Босилеград. Тази институция бе открита с благородната мисия да възстановява и разпространява българската култура сред българското малцинство в Югославия, да развива критичния дух на мислене и поведение, да пропагира демократичните ценности и европейския начин на мислене и поведение” – каза председателя на Програмния съвет на КИЦ “Цариброд” в Босилеград Иван Николов в поздравителното си слово по повод три годишнината от откриването му.

Първите две години и половина бяха особено трудни за тримата щатни служители които оглавиха КИЦ-а, защото се срещнаха с жестоката съпротива от страна на Милошевичевата диктатура и великосръбските националисти, а най-много от страна на босилеградските българи членуващи в Социалистическата партия на Сърбия. Но все пак, КИЦ “Цариброд” в Босилеград устоя въпреки всички натисци, шантажи, закани и психически тормоз, съдебни дела, инспекции... Голямата зала на Културния център беше забранена за ползване на българските културни програми. В продължение на две години, на площадката пред КИЦ-а се изнизаха имената на световно известните имена от българската музика и фолклор като Янка Рупкина, Надка Караджова и квартет “Славей”, Любка Рондова, Илия Луков, танцови състави... Те и натрупалите се посетители на улицата, по-най добрия възможен начин разобличаваха не само тоталитарната машина на Милошевич, но и националния шовинизъм на великосръбските националисти и еничарския садомазохизъм на нашите национални предатели.

Въпреки всичко, през изтеклите три години Културно-информационния център в Босилеград направи представяне на два известни български филма “След края на света” на режисьора Никола Рударов и “Вагнер” на Сергей Слабаков. Четири промоции на книги на авторите Иван Николов, Радко Стоянчов, Божан Делийски и Тодор Димитров. Организира десетина изложби на художествени картини и фотодокументални изложби, десетина литературни вечери, три екскурзии в България и чужбина. КИЦ “Цариброд” в Босилеград годишно разпространява около 15 000 видеокасети, около 900 български книги, над 3 000 вестници и списания, прожектира 60 – 70 български филма годишно, 300 български календара, организира летни и зимни почивки за около стотина босилеградски деца, десетина концерти от които два масови на открито. Проведе и два курса по английски за различни възрастови групи.

КИЦ в Босилеград участваше и в популяризирането на българския спорт в нашия град, оказва услуги и съдействие на много хора, според възможностите си помага на болни да бъдат лекувани в България, помага на млади студенти да си пробият път до българските университети, с една дума работи по всички направления които са от значение за развитието и културата на българското малцинство.

Емблемата на всичко това е “Бюлетина” който печатим в тираж от около 4 000 екземпляра годишно. Той бе единственото информационно средство на български език който бе забранен от властите по времето на Милошевич.

КИЦ “Цариброд” редовно участва и на разни форуми на неправителствени организации на които аргументирано защитава правата и интересите на българското малцинство.

След 5 октомври 2000 година условията за работа на КИЦ-а значително се подобриха, но подмолните действия срещу него, за съжаление, все още продължават.

Временното общинско ръководство в Босилеград се оказа далеч по-толерантно, със слух и такт към културните мероприятия на КИЦ-а. Макар и срещу заплащане, Голямата зала на Културния център стана достъпна за културните мероприятия на КИЦ-а. Радио Босилеград също се примири с присъствието на КИЦ-а в града и започна да отразява неговите културни мероприятия.

КИЦ “Цариброд” а с него и българската култура и българския дух заемат достойно място в нашия град. Все още тънката прослойка на босилеградската интелигенция е немислима без идеите и нужната свобода която си завоюва КИЦ-а в продължение на три години. Въпреки усилията на разни служби и всемогъщи силници на деня които се опитваха по всички възможни начини да го закрият.

Още нещо за шайкачите, титовките и техните окачалки

Пише: Димитър Димитров - Треперски

По повод статията на Васил Станчев “Аз, българинът, обект на антисръбска пропаганда за една шайкача” публикувана в “Бюлетин” брой 21 от септември т.г. в която той полемизира с някои мои становища които бях изложил в 20 брой на “Бюлетина”, искам да дам следния отговор:

Господин, (пардон другарю), Станчев, може би е най-добре да не ви обръщам никакво внимание, но тъй като всичко което сте написали по мой адрес не е точно, то в интерес на истината, съм длъжен да ви отговоря. Вие пишете: “Прекален светец пред бога е гад”. Аз не знам как вие съчетавате в себе си тия три крайности: комунистическия си атеизъм, великосръбския национализъм и вярата в християнството, но знам че точно такива като вас “прекалени светци и бог не ги иска”.

Що се отнася до подмятането ви, че “претендирам да съм международно известен политик”, мога да ви отговоря следното: Политиката никога не ме е интересувала от никакви користолюбиви цели, поради простата причина, че съм си избрал един тежък занаят с който с много работа и напрежения изкарвам хляба за себе и за семейството си. Но когато децата ми поотраснаха, аз започнах да си задавам въпроса в какъв град и каква среда те ще живеят утре, защото виждах, че всичко около мене: икономика, морал, култура, се срутва за сметка на контрабандата, беззаконието, корупцията, простотията и какво ли не още. Интелектуалците, които по начало би трябвало да виждат и да сочат пътищата за развитието на обществото и да защитават правата и интересите на народа, се превръщаха в слуги на режима и се деградираха и като личности и като професионалисти. Някои от тях избягаха, други се продадоха за дребни привилегии, трети се превърнаха в пачаври. Това ме накара да почна да се занимавам с политика, борих се честно и се раздавах без остатък. С това доста се нашумя с името ми, но далеч съм от мисълта че съм “международно известен политик”.

По нататък вие пишете, че целта ми била да оспорвам “че Сърбия не е родина на нашата народност”. Да, Сърбия не е наша родина, независимо дали това ще го каже президента или посланика на България където и да се намира той, или Васил Станчев, поради простата причина, че все още има живи хора които помнят нахлуването на сръбските войски в Босилеград. Крайно време е да запомните, че ние се намираме в Югославия, но живеем на изконна българска земя дадена с един международен диктат на Кралството на сърби, хървати и словенци, по-късно преименувано в Кралство Югославия, във ФНР Югославия, в СФР Югославия и сега в СР Югославия. На нашите паспорти пише, че сме граждани на СР Югославия и не знам защо толкова бързате да ни приобщавате към Сърбия, когато тя все още не е международно призната държава. Югославия е нашата родина от държавно-правна гледна точка, и инсистирайки на Сърбия вие отивате в другата крайност: подвеждате под въпрос държавната цялост на Югославия.

Сърбия не ни е родина и още поради една друга причина: защото потиска нашия народ, асимилира го и го експлоатира. Защото загубихме две трети от нашето население, дадохме най-много политически затвореници по времето на Информбюро, и станахме най-бедното малцинство в Югославия. Една истинска родина не се отнася така към своите лоялни граждани, г-н Станчев.

По-нататък, вие по най-вулгарен начин ме омаловажавате и ме обвинявате в профитерство с името на ДСБЮ и КИЦ. Обещавам ви да се срещнеме пред правосъдието и се надявам се да го докажете там. Истината е точно обратната: заради ДСБЮ и КИЦ съм понасял само вреди и неприятности, но съм ги понасял стоически и с ясно съзнание за обществен дълг.

Също така, не е точно че сте били “репресиран” от страна на ДСБЮ. Вие просто бяхте изключен от ДСБЮ поради опит за вътрешен преврат, след това един месец ви гонихме да ни върнете архивата и печата на ДСБЮ които вече бяхте започнали да злоупотребявате подписвайки се като “секретар на ДСБЮ” в “Сръбска реч”. Спомням си, и никога няма да забравя, че когато една вечер дойдохме да ви искаме архивата и печата, вие не искахте да ни отворите, но когато надникнах през прозорчето, лично ви видях как изплашен и целият плувнал в пот ставате от кревата и пълзите по корем от дневната стая към коридора с цел да се скриете. Тази гледка ме стресна и едвам тогава разбрах с какъв човек сме си имали работа, па бил той и “историк” и “юрист”.

Твърдите, че “Бюлетина” от първия до 20 брой сее шовинизъм към сръбския народ който пък нямал никаква вина по отношение на нашата народност. Въпреки че вие твърдите, че не съм прочел нито една книга, аз с удоволствие ще ви препоръчам да прочетете “Войната се връща” от Анри Пози, французин, много близък приятел на сръбския народ. Ако намирането на книгата ви затруднява, аз ще ви я дам, обещавам ви. Но да твърдите, че сръбския народ няма никаква вина към нас, е най-подлото нещо което съм чувал досега. Защото това което ни е направила Сърбия, е равно на най-тежко престъпление и все докато сръбските държавници не смогнат сили да дойдат и да ни се извинят, така както се извини българският премиер Иван Костов на българските турци, или така както се извини Вили Брант на жертвите на холокауста, никога няма да има доверие и национално помирение в тази държава.

По-надолу вие сам казвате, че на 13 юли 1913 година армията на Степа Степанович “влита” в Босилеград. Питам ви на гости ли ни е дошла точно по това време? Точно във връзка с това юнашко

“влитане” на Степа Степанович в Босилеград чиято армия стреля по невинното босилеградско население, искам да спомена името на една тяхна невинна жертва – момиченцето Советка Станкова, чийто гроб все още се намира в Босилеградските гробища където на едно малко кръстче от камък все още стоят страшните думи: “Тук почива Советка Станкова убита на 28. 07. 1913 година от сърбите”. Ако това момиченце беше сръбкиня, сърбите щяха да му издигнат монументален паметник и всяка година щяха да поднасят венци и цветя и да държат речи срещу убийците, докато тук май аз съм единствения който пали по една свещичка за покой на невинната душичка.

Трябва ли да ви споменавам 1885 година когато крал Милан коварно напада България при Сливница докато българските войски се намират на турската граница? Трябва ли да ви споменавам 15 май 1917 година когато разбойниците на Коста Йованович Печанац опожаряват Босилеград? Да ви споменавам ли адските страдания на нашенци на Голия остров по времето на Александър Ранкович? И моля, само един мъничък въпрос: къде бяхте вие тогава? Да споменавам ли събитията от новото време: войната в Словения, в Хърватско, в Босна и Херцеговина, на Косово... Кой предизвика тия войни, “Бюлетина” ли, или великосръбския шовинизъм на сръбските политици? Вие, г-н Станчев, “историкът” и “юристът”, който за разлика от мен сте прочели “много” книги, и който на всяка цена искате да оправдаете виновниците за адските страдания на нашият измъчен народец за да се подмажете някому, държите ли сметка че и вас един ден ще ви съди историята? Вие, който както сам казвате, “със сръбска шайкача” или “титовка”, “от 1981 година безброй пъти сте минавали през Косово като офицер от запаса и няма защо да се срамувате от това”, можете ли сега спокойно да се върнете там? Нямаше ли, някъде дълбоко в душата, да ви се натрапва някакво сравнение с нашата проклета историческа орисия, докато сръбската армия прочистваше Косово от албанците?

Това, че се ровите в паметта на дядо ми, е най-малко неуместно от ваша страна, но очевидно го правите с определена цел, защото независимо от някои контрадикторни твърдения, дядо ми Димитър Треперски в нашия край все още важи за легендарен борец срещу сърбите в началото на века. Той определено не е “дезертер”. Когато сърбите започват да налитат на Босилеград, той напуска частта си и идва да защитава родния си град. От стари хора съм разбрал, че той единствен е стрелял срещу разбойниците на Коста Печанац и затова след като сърбите влизат в Босилеград 1920 година е бил завързан за опашката на кон и покаран по пътя за Враня. Спасил го е някой добър човек който е стрелял във въздуха и го е пуснал да избяга. 1941 година наистина се е крил една седмица в Параловската долина, но това е било защото е било планирано при изтеглянето на сърбите 1941 година да бъде завързан за стълба на моста на Воденици а мостът да бъде взривен.

От друга страна, още по онова време, дядо ми е имал три воденици, гребен, дарак, дъскорезница и каруци с коне с които е разкарвал брашното на хората от водениците до околните села. Оставил е на поколенията и една хубава чешма в центъра на града която и до днес се ползва, така че дори и да съм се “метнал на него” имам всички основания да се гордея с това.

Така че г-н (другарю) Станчев, няма никаква разлика между ония които връзваха дядо ми за опашката на коня, и ония на които вие все още служите. Не се съмнявам че вашите деди са били булаирци, но съм сигурен, че биха се обърнали в гробовете си ако можеха да прочетат какви глупости пишете. И още нещо: когато отговаряте на мен, имайте доблестта да не споменавате семейството ми, защото то не е писало нищо по ваш адрес.

Що се отнася до мен, аз не искам нищо да говоря за себе си, времето ще каже всичко. Може би едно стихотворение на Иван Вазов е най-близко до моя жизнен девиз: “завет останал от баща ми,/ завет свещен велик,/ трудът да бъде радостта ми,/ в живота всеки миг”.

За “етническата неделимост” и “националната идентичност”

Във връзка с нападите които г-н Васил Станчев публично отправи по повод представянето на 20 брой на “Бюлетина” и които ги преповтори в статията “Аз, българинът, обект на антисръбска пропаганда за една шайкача” в 21 брой на “Бюлетина” искам от името на редакцията да се спра само върху оная част, в която г-н Васил Станчев твърди: че нашето списание не е “във функция на идентичната култура на нашата етническа общност”(?), “няма лица с професионална подготовка по национална етнография и българска национална история и българска филология”; че “няма никакви допирни точки с нашата материална и духовна култура”; че “Бюлетина” “не е регламентиран по юридическо правната система на СРЮ”; че от

“първата до последната страница сее шовинизъм към сръбския народ, който няма никаква вина по отношение на нашата народност”; че “редакционната политика на едно такова списание с претенции за национална кауза, трябва коренно да се промени и устрои върху принципа за етническата неделимост от общата култура на сръбския народ с която ни свързват общи елементи и едно и също национално и православно битие”; че е “язък за прахосаните пари” и т.н.

Въпреки че много отдавна се убедих, че да полемизираш с хора от типа на г-н Васил Станчев е излишна и недостойна работа, като главен и отговорен редактор на “Бюлетина” съм длъжен не само да защитавам издателската концепция на списанието, но и достойнството на неговите сътрудници. Предизвикателството идва от там, че не става дума само за пенсионерското мърморене на старият дядка Станчев, а от това, че той ревностно проповядва садомазохистката идеология на нашите малцинствени интелектуални мекотели. Така че твърдението, че “Бюлетина” нямал “допирни точки с нашата материална и духовна култура” е вярно дотолкова, доколкото под думата “наша” се крие значението “тяхна”. Да, съгласен съм, “Бюлетина” наистина няма никаква допирна точка с “материалната и духовна култура” на ония наши малцинствени предатели които своята “материална култура” я придобиха с грабеж на народната мъка за сметка на проповядване на комунистическите идеи, (които и те самите не разбираха). “Бюлетина също така няма нищо общо и с “духовната култура” на нашите малцинствени драскачи които осем десетилетия ни проповядват робска послушност, “братство и единство” към чужди народи, и шовинизъм и омраза към своя народ.

Що се отнася до твърдението, че “Бюлетина” не бил “регламентиран по юридическо правната система” г-н Станчев просто не говори истината, да не използвам друг по-прецизен народен израз. Що се отнася до “професионалната подготовка”, всеки добронамерен читател ще забележи, че повечето от сътрудниците на списанието са със съвсем добра професионална подготовка. Освен това, някои от тях са завършили и едно друго училище което не се учи на нито един университет – попили са мъките и страданията на своя измъчен народ. Тях не ги учат професори и доктори на науките, те са “самооткрили се таланти”, тях ги изнедря самият народ в определени исторически периоди. Те са антипод на интелектуалния егоизъм, кариеризма и малодушието на службогонците и царедворците.

Също така, не е истина, че “Бюлетина” проповядва шовинизъм към сръбския народ. Защото да казваш някому неприятните истини в лицето, не означава непременно да го мразиш – напротив. Разобличавайки истината за унижителното положение в което е сложено българското малцинство в името на една ретроградна великосръбска националистическа идеология, “Бюлетина” по най-добрия начин участва в разобличаването на тази идеология, вече отречена от самият сръбски народ, която доведе до разпадане на държавата и нечувани страдания на самите сърби. Държавата е прекалено свято и сериозно нещо, и тя не може да се изгражда върху лъжи, научни фалсификации, насилие и понижаване на нейните лоялни граждани. Имаме безброй исторически примери как свършват такива държави.

И накрая, идва най-смешното: г-н Станчев иска издателската концепция на “Бюлетина” да се устрои върху принципа за “етническата неделимост” от общата култура на сръбския народ. Говест, “Бюлетина” да стане активен участник в асимилационната политика срещу българското малцинство, такъв какъвто беше неговият мъртвороден вестник “Глас на българите в Сърбия”. “Етническата неделимост” може да се осъществи само за сметка на националната идентичност. А всяко посягане върху националната идентичност е престъпление. Няма “обща култура” на сръбския народ. Има сръбска култура и култура на националните малцинства които живеят в Сърбия. Те могат взаимно да просъществуват само ако се уважават и почитат. Те могат взаимно да се обогатяват, но създаването на “обща сръбска култура” много прилича на създаването на “обща югославянска” или “обща съветска култура”, заради които рухнаха и югославската и съветската държава. Може би точно това е и целта на г-н Станчев. Откъде да знам.

Иван Николов

Защо трябва да се отива в черква?

Пише: Йеромонах Йоан (Станойков)

Дали са прави тези хора които казват, че няма никаква полза и само си губим времето с отиване в черквата, защото човек може да се моли където си иска. Та нали бог е на всякъде и всичко знае и всичко вижда?

Точно това е желателно: молитвата винаги да ни бъде в сърцата и на всяко място, тогава ще сме повече с Господа, а по-малко ще изпълняваме волята на сатаната. Черквата е единственото място установено

и осветено от Бога, в която трябва всички да отиваме и да се молим едни за други, и винаги трябва редовно да ходим на богослужение и заедно със свещеника да се помолим, а не само когато имаме някоя голяма неволя както правят някои. Самият наш Господ Исус Христос е казал: “защото, дето са двама или трима събрани в мое име, там съм Аз посред тях”. (Матей-18:20).

Божията благодат е навсякъде, но най-много е там където повече хора са събрани в неговото име, само там тя е най-пълна. Господ не е основал черквата за да ни служи като културно-исторически музей, или да обраства в трънаци и коприви, както е станало в нашия край. Тя е дом на молитва и огън за дявола и нечистите сили. Но нашите хора са оставили хубавите и свети черкви да запустяват и да се разпаднат, оставили са Бога и неговата благодат, и са тръгнали по кръчмите, при врачки и баячки да търсят утеха, но те горките не знаят, че от сатаната не се получава утеха, а само по-голяма мъка и тревога.

Времето на безбожието, което надяваме се, вече е отминало, е направило голяма пропаст между хората и Бога и много трудно ще бъде да я премахнем. Затова носим вината и ние свещениците, но от другата страна и самите хора са виновни. Бог ни изпраща знаци чрез разни болести, помори, суши и злочестия. С това той ни предупреждава да се завърнем под неговия чадър и само заедно с него ще оцелеем. Та съдбата на еврейския народ не говори ли ни нищо? Когато бяха с Бога, бяха щастливи, а когато го презряха, той ги разпиля по цял свят. Така ще стане и с нас, ако не се вразумим на време, и нашия край ще запустее. Свещеника не може сам да върши богослужение и да се моли за хората, а те безгрижно да си спят в къщи или да са на някои гошавки и пиршества, както сега правят в Босилеградския край.

Бог малко иска от нас, а много повече дава и затова е задължително поне на по-големите празници и в неделя всички да сме заедно в черквата на молитва. Не трябва да се гледа кой отива в нея и дали е бил комунист или помодар. Може би ще се покае и голяма ще бъде радостта за него на небето. Когато се разболим от едн-коя си болест, веднага тичаме в болницата да спасим тялото и даваме на лекарите какви ли не още рушвети. А знаете ли че душата е сто пъти по-ценна от тялото, а къде нея можем да я излекуваме и кой е лекарят на душата, преценете сами? А този лекар ни очаква и казва: “Дойдете при мене всички, отрудени и обременени, и аз ще ви успокоя, вземете моето иго върху себе си и се поучете от мене, понеже съм кротък и смирен за сърцето, и ще намерите покой за душите, защото игото ми е благо и бремето ми е леко” (Матей 11: 28-30).

Време е вече да осъзнаем, че всички земни благи са краткотрайни и нищожни и кога ни повика Господ, ще понесем само нашата многогрешна душа, наранена и претрашена. Затова побързайте в черквите на богослужение в Господния дом на молитва и нека нашата скромна жертва бъдат мъничките свещички и топлата молитва. Ще дадем малко, и ще получим много, но трябва мъничко и да се помъчим. Дай Боже вяра и разум в закоравелите сърца – Амин!

Конференция “Преход и положението на малцинствата”

На 8 и 9 ноември в Белградския хотел “Метропол” Международната Хелсинкская федерация и Хелсинкския комитет за човешки права в Сърбия организираха конференция с международно участие на тема: “Преход и положението на малцинствата”. На конференцията активно участваха представители на политически партии и неправителствени организации на малцинствата, местни неправителствени организации, парламентарни политически партии, вицепремиера на сръбското правителство г-н Жарко Корач, известни международни организации, посолства на чуждестранни държави, регионални хелсинкски комитети и независими интелектуалци. Конференцията отвори председателят на Хелсинкския комитет за човешки права в Сърбия г-жа Соня Бисерко.

В продължение на конференцията бяха поднесени шест доклада по които беше проведена дискусия. Висшия научен сътрудник при института за обществени науки д-р Йован Комшич поднесе доклад на тема: “Малцинства – преход – идентичност”. Професор д-р Митя Жагар, директор на института за етнически студии в Люблина, поднесе доклад на тема “Нови трендове в развитието на човешките права и защита на малцинствата: права на етническите малцинства – индивидуални и/ или колективни права”; “Малцинствата субект на правата” с уводен доклад от Тамаш Корхец, покраински секретар за правата на малцинствата от Нови Сад; “Културни права на малцинствата” с уводен доклад на д-р Ивана Хибер Симович, висш научен сътрудник при Института за международна политика и стопанство в Белград; “Малцинствата и автономията” – професор д-р Станко Пихлер, от Правния факултет в Нови Сад; “Рамковата конвенция за защита на

националните малцинства: акцент върху диалога и акцията” с уводен доклад от Алан Филипс, потпредседател на Съвещателния комитет на Съвета на Европа и бивш директор на Minority Right Group International от Лондон и “Малцинствата и бежанците” с уводен доклад на професор Ратко Бубало, председател на Хуманитарния център за интеграция и толеранция.

В самият ход на конференцията си пролича, че организаторите и дискусантите, особено представителите на малцинствените организации говорят на различен език. Научните доклади за правата на малцинствата бяха по-близко до правната теория и европейската правна практика, представителите на правителството и политиките на парламентарните партии говореха за правата на малцинствата в контекст на бъдещето членство на Югославия в Съвета на Европа, докато представителите на малцинствата остро критикуваха правителството и говореха за всекидневните проблеми в прилагането на правата на малцинствата.

Общото в дискусиата и заключителния документ беше това, че Югославия се намира в началото на един тежък процес в който ще трябва коренно да преосмисли отношението си към малцинствата, изцяло да преорганизира държавата разделяйки я на нови региони според икономическите, етнически и исторически особености, да преработи над 100 дискриминиращи малцинствата закони и към решаване на малцинствените проблеми да се пристъпи добронамерено, без исторически предразсъдъци, но и да се избегне опасността от “териториализация” на малцинствените въпроси. Оказа се, че европейските постижения в защита на правата на малцинствата, както на правен, така и на политически и културен план, все още не са напълно приложими в югославските икономически, политически и културни условия. Защото в Европа вече се надделява теорията за индивидуалните права на малцинствата и се отива към признаване на колективните права на малцинствата, тоест към признаване на определени форми на политическа автономия, като най-ефикасен начин малцинствата да запазят своята национална и културна идентичност от една страна, и от друга, да се интегрират в държавата в която се намират.

Българското малцинство на тази конференция бе представено от Миле Тодоров представител на Хелсинкия комитет за защита на правата на българите, Иван Николов представител на Демократичния съюз на българите в Югославия, Александър Димитров представител на Културно-информационния център “Цариброд” в Босилеград и Нада Стойнев и Весна Краљ представители на Общинският съвет на Демократичната алтернатива в Босилеград.

Изложението на представителя на ДСБЮ Иван Николов на конференцията “Прехода и положението на малцинствата” в Белград

В началото на своето изложение, искам да припомня на всички присъстващи, че преди два дни станаха точно 81 година откакто сръбската армия е влезнала в Босилеград и Цариброд. С това Кралството на сърби, хървати и словенци е превзело около 1500 квадратни километра български територии населени с около 80 000 етнически чисти българи. Така е започнала нашата безславна история, в която загубихме две трети от населението, дадохме най-много политически затворници по глава на населението веднага след черногорците и станахме икономически най-изостанала част от Сърбия. Цялата наша история през всичките три Югославии се характеризира с интензивна политика на национална асимилация с която великосръбските националисти искаха да насадят на българите сръбско национално самочувствие. С комбинация на разни възпитателно-образователни, репресивни и икономически методи и натисци, сръбските власти за само три десетилетия, от 1961 до 1991 година успяха да намалят българите от 63 000 на 25 000. В тази югославска лаборатория на лъжливо братство и единство, от добри българи бяха създавани лоши сърби. Видяхме докъде стигна Сърбия с такива национални и духовни бастарди.

Днес, когато ни се струва, че империалните блянове за създаване на Велика Сърбия са завършени, сам се налага въпросът: как да се решат етническите проблеми в самата Сърбия и Югославия, така че на малцинствата да им бъдат гарантирани нормални условия за всестранно икономическо и културно развитие според съвременните цивилизационни изисквания и същевременно да бъде запазена цялостта на държавата. Проблемът е дотолкова по-сложен, защото съзнанието за зачитането на правата на малцинствата не произлиза от узрялата обществена нагласа на самите сърби като мнозинство, че правата на малцинствата трябва да се зачитат защото това от цивилизационна гледна точка е единствено правилно, а по-скоро от това, че това е неизбежно зло, предизвикано от изискванията на международната общност за безусловно зачитане

на правата на малцинствата като условие за завръщането на Югославия в международните търговски и финансови организации. Вчера вицепремиерът Жарко Корач каза, че спазването на правата на малцинствата е необходимата цена която Сърбия трябва да плати ако иска да излезе от сегашната криза. Значи, зачитането на правата на малцинствата в Сърбия все още се разбира като някакъв данък, който макар и нежелателен, трябва да се плати, а не да се върне на хората онова което е тяхно и което несправедливо им бе отнето.

Тук на учените в тази зала оставям отговора на един тежък теоретически въпрос: може ли една изкуствена и на сила създавана държава да бъде запазена със свободно изразена воля на нейните граждани?

Според това, проблемът с малцинствата в Югославия не е само правен и политически проблем, това е проблем който дълбоко навлиза в начина на мисленето и поведението и в съответната ценностна система която беше създавана у нас десетилетия наред. Без духовен катарзис на сръбското национално същество, което нужно подразбира преразглеждане на цялата сръбска история и национална доктрина от Гарашанин насам, признаване на греховете сторени на малцинствата и търсене на извинение за тях от страна на най-високите сръбски държавници, не може да се възстанови нарушеното доверие и започне диалог като първо и необходимо предусловие за национално помирение.

Што се отнася до българите в Югославия, искам да изтъкна, че ДСБЮ бе създаден в началото на деведесетите години когато се появи надеждата, че Югославия може да се демократизира и че нашите проблеми могат да се решат по демократичен път. През изминалото десетилетие ние упорито говорехме, че искаме правата на малцинството да се уважават така както са записани в Конституцията и международните документи по правата на малцинствата, а актуалната власт на Милошевич упорито твърдеше, че ние сме сепаратисти които желаят нашите краища отново да бъдат присъединени към България. По времето на Милошевич ние бяхме една от най-прогонените партии в Югославия. Борците за спазването на човешките права на малцинството бяха прогласени за държавни неприятели, а националните еничери на своя народ бяха сочени като пример за гражданска лоялност и патриотизъм.

Надеждите които се появиха след 5 октомври бързо се стопиха. Както знаете, понесени от общата еуфория по примера на Белград, гражданите на Босилеград с масови улични протести на 21 ноември свалиха юловско-социалистическата власт. В Белград дълго умуваха дали дали това не е опит за сецесия, и едва след три месеца назначиха временна общинска власт од представителите на демократичните партии. Новата временна общинска власт затече общ хаос във всички области. ДОС-овата власт в Белград не направи нищо да даде рамо на новото общинско управление и с конкретни мероприятия да укрепи позициите на ДОС в Босилеград.

За малцинствените права нито дума. Сръбският министър на просветата Гаша Кнежевич дойде в Босилеград две седмици преди началото на учебната година и заяви, че няма да има никакви проблеми обучението да се провежда на майчин език, ако някой пожелае това, но не каза какво ще направи държавата за да ни защити ако това го пожелаем. Отделно се поставя въпроса, че в последните двайсет години не само че не са печатени учебници на български език, но се поставят и нови кадрови проблеми.

Демократизацията на обществото създаде и нови възможности за политически манипулации. След 5 октомври бяха създадени десетина местни съвети на сръбски политически партии. Беше повече от ясно, че някой иска да ни скара и раздели по принципа "скарай и владей". Г-н Корач каза, че отношението към националните малцинства е критерий за демокрацията в една държава. Ако това наистина е някакъв критерий, тогава аз отговорно твърдя, че у нас все още няма демокрация. Ако Белград наистина имаше честни намерения към нас, защо не ни остави ние сами да дефинираме своята политическа воля и да я представим в политическите институции на властта, но чрез своите политически партии ни налага своите политически становища и ни манипулира. С други думи, защо не ни оставиха ние сами да се състезаваме кой ще бъде по-добър и по принципен борец за демокрация, малцинствени права и всестранно икономическо и политическо развитие на нашето малцинство, но отново ни наложиха да се състезаваме кой от нас да бъде по-голям сърбин. Кому е нужно всичко това? В предизборната кампания за местните избори на 4 ноември тази година през Босилеград се извървяха държавници и лидери на сръбските политически партии. Никой от тях не отвори темата за нарушаването на правата на нашето малцинство, никой не осъди и не се дистанцира от политиката която нас ни унищожи във всяко едно отношение.

На изборите за общински отборници на 4 ноември загубиха партиите с либерално-гражданска ориентация съставени главно от млади и образовани хора. Изборите спечели ДСС, създадена едва преди няколко месеца главно от бивши членове на ЮЛ и СПС и по някой радикал. От 31 общински отборника колкото има общинската скупщина, 18 са из ДСС и само един от тях има завършено университетско образование. Питам се как с такъв професионален състав ние ще прилагаме на практика всичко това за което тука говорим два дни?

Дори и този проектозакон за националните малцинства който обсъждаме още от времето на Милан Панич и който все още се намира във фазата на политическа декларация, сам по себе си не е достатъчен нашите проблеми да бъдат решени. На една подобна конференция в Будва, аз говорих за това, че проблемите на малцинствата в Югославия не могат да се решават с прилагането на общи принципи. Защото положението на всяко малцинство е специфично именно заради тия исторически, географски и културни различия които ни и определят като малцинства. Необходим е не само селективен подход, но също така е необходимо да се направи много повече за демократизация на самите малцинства, към тях трябва да се пристъпи с необходимото доверие и уважение, а не да засичаш някого в самия старт като сепаратист и държавен неприятел само заради това, че свободно разсъждава за пътищата и начините неговият народ да живее по-добре.

Когато става дума за ДСБЮ, трябва да призная, че въпреки разните политическите диверсии на които е изложена тази партия отвърте и отвън в последните десетина години, в нея все повече кристализира съзнанието, че проблемите на българското малцинство могат да бъдат решени единствено с признаване на някакъв степен на политическа автономия от типа на Южен Тирол, или нещо по-малка. Само подобен тип автономия може да ни гарантира възможността, ние самите да поемем отговорността за осъществяване на своите малцинствени права и самостоятелно да разполагаме със своите природни ресурси. Ако нашето малцинство изобщо има някакво бъдеще, то е някъде в тази насока. Всичко останало са политически манипулации които имат за цел да продължат старата политика на национална асимилация в новите условия. Опасявам се, че такава политика може да доведе до неконтролирано развитие на ситуацията, което може да ни превърне в нова кризисна точка.

Що се отнася до приказката за сепаратизма, тя е доста износена и единствено още служи на полицията и държавна сигурност да плашат с нея неграмотните баби и деди в нашите затънтени села да не гласуват за нас. Ние сме наясно, че не сме сами дошли в тая страна и не можем сами да си отидем от нея. Ние тук се намираме въз основата на международен мирен договор (диктат) от 1919 година който е подписан от 14 държави и ние не можем да го променим. Касае се само затова да ни се създадат нормални условия за живот за да можем да живеем според съвременните цивилизационни постижения.

И на края, и с това свършвам, искам да отправя един апел към представителите на международната общност, особено към представителите на страните подписнички на Ньойския договор, макар и след осем десетилетия, отново да се върнат в Босилеград и Цариград, там, където през 1919 година трасираха границите на югославската държава, разделяйки нашите села, пътищата, гробищата, черквите... и ако нищо друго, поне да изфинансират няколко икономически проекти в които преостаналите млади българи да намерят работа и нормално да живеят. Мисля че това е техен морален дълг към нас; ако вече историческите грешки не могат да бъдат поправени, то поне заедно да намерим пътя към бъдещето. Благодаря за вниманието!

Ние и трите плъха

Пише: Радко Стоянчов

В една безлунна нощ напускам града който обитавам. Родния град. Електрическите лампи ухажвани от рой звезди късат части от тялото на тъмнината. Грубите подметки нежно целуват асфалта на акустичните улици. Кварталните псета, хлътнали, с мрежест поглед се мотаят около касапницата. Раздърдорен ауспух на възрастна кола, музеен екземпляр, убива тишината. От прозорците на долните етажи личи синята светлина на телевизорите. Комините пушат тънко и лениво. Спукана тръба на градския водовод кара ме да кръшкам насам-натам и забавя крачките ми. Периферния квартал потънал в миризма на спържа и свински изделия. Шосето стеснено от купища чакъл, дърва и брони на стар тип автомобили, проснато лежи. Дупките сипаничаво разхвърляни по него са част от инфраструктурния пейзаж на моя град. Кондензирания дъх на поетичен вопъл дава влага на ароматизираните ми мустаци от наливен дамски парфюм.

До утре напускам градът, бавно и плавно поемам пращия път. Помежду него и житейския ми път – почти няма никаква разлика. Път ли е или корито на мъртви поройни дъждове! От родния ми град до родното ми село са само четири километра, а всякаш са разстояние от четири светлинни години. Тия четири километра водят до едно полустарческо село, без път, водопровод и канализация, без телефон, с паянтови къщи без бани и оскъдни електроуреди и покъщнини.

В оборите една, най-често две кравички, рядко срещана порода. Земеделски машини почти няма или пък ще ги изброиш на пръстите на една ръка.

Стръмния издълбан път минаващ през дебрите на борова гора само мен ме има за свидетел в тази безлунна нощ. Близо до мен цъка кос, а от среща в осоето бухал настройва баритона си. Бой на негри в тъмна нощ или ноември в душата ми?! Не нарочно ритам камъните в тъмнината като Митко Баглаивия от ученическите години, а ей така, неволно и случайно. Тук по този път някога вървахме по две паралелки ученици. Сега се среща един абитуриент, а догодина... В тази тъмна безлюдна нощ колко проблясъка ми хрумнаха. Колко жътварки се изнизиха, какви песни се изпяха, хора, сватби и седенки, смях и глъчка...Ех, спомени. Здрава, стройна селска невеста с люлка в ръка, с рукатка кисело мляко, бърза да изпревари слънцето, на жътва е тръгнала. Родила дузина деца, а сега се потпира с тояжка, превита като кифла с груби от работа ръце, огън, вятър и години, с попарени коси... По навик, вечер пали свещ пред старата икона за здравето на свидните си рожби разсеяни по света и покоя на мрътвите души на своите близки. Сама в студената стая.

- Живи ще се изядем синко, от злоба и от завист, кой го е уредил неznam, но от Бога не е, може би е от царя, отде да знам. Умря човешината... забравихме кои сме и какви сме, що за хора сме... Рядко животно е човека и ако искаш да го срещнеш, трябва в зоопарка да го търсиш. Ти знаеш ли приказката за плъховете, е това е нашата съдба... Ще ти я разкажа. Старицата пое въздух, затаи дъх, прокашля се, влагата в очите им придаваше стъклен вид, носталгично тъжни.

На някой човек – започна старицата – плъхове нападнали житото в хамбара. Гонил, опъвал капани, слагал отрова, пустил, шурил, - не бива. Един ден измайсторил специален капан и хванал три плъха. Решил да ги накаже, но как? Да ги убива, много е грубо, да ги пусне на котките, кръвожодно е, Затворил ги в една клетка без храна и вода, да умрат по естествен начин – от глад и жажда. След няколко дена, започнала борбата за оцеляването. Съюзили се двама срещу един, убили го, изяли и утолили глада си. Изминали дни. Гладът от съюзници ги направил врагове. След кървава борба, по-силния убил по-слабия и го изял. Победителя останал сам, обречен да умре без свидетели. Прекарал още много дни без храна и вода и само що не предал богу дух, но хазяина по невнимание отворил капана, нещастния плъх събрал сили и се добрал до първата дупка. Повече не посмял да влезне в хамбара, но започнал да душва и изяжда своите братя плъхове. Хазяинът вече не го гонил, защото плъхът унищожавал своите братя, и вършил работа на хазяина.

15. 11. 2001 год.

81 година от Ньойския договор и “освобождението” на Босилеград и Цариброд

Пише: Иван Николов

За да можем напълно да разберем какво става днес, понякога е необходимо да се върнем в мислите си назад във времето – до първоначалните исторически причини които, за съжаление, все още определят настоящето и бъдещето ни. С всичкия си цинизъм, един известен западен политик беше казал, че ние на Балканите произвеждаме много повече история отколкото можем да изконсумираме. Истината е, че огромна част от нашата Балканска история ни я сервираха именно същите тия западни политици и то в количество от което ни се огади. Така беше в миналото, така е и днес. Истината е също така, че не можем да се освободим от историята, дори и да искаме. Тя живее в съзнанието на хората и определя техните възгледи, становища и разбираня за десетилетия наред. Историческите фалшификации след време доведоха до компромитиране на техните автори и на цялата обществена надстройка изграждана върху тези фалшификации. В крайна сметка това доведе до рухване на държавите изградени върху тази фалшива история и съответната на нея националистическа идеология.

Ето защо, за правилно разбиране на проблемите на българското малцинство в Югославия трябва да имаме ясна и точна представа за ония сложни исторически и съвременни, гео-политически и гео-стратегически фактори които, по един или друг начин, все още определят съдбата ни. Едвам когато знаем историята си, ние ще можем да си обясним настоящето и да си създадем визия за бъдещето. Това неизбежно ни се налага, защото идва времето в което от пасивен политически обект ние ще трябва да се превърнем в активен политически субект и да поемем съдбата си в собствени ръце. Припомнянето на историческите събития и факти, и тяхното критическо преразглеждане, в никакъв случай не значи призоваване на призраците от миналото, а по-скоро – търсене на пътища към бъдещето.

6 ноември 1920 година е денят, на който всяка година трябва да си припомним как бе създадено българското малцинство в Югославия.

То е рожба на динамичните и противоречиви взаимоотношения между европейските и балканските държави в началото на 20 век. Три основни фактора определят създаването и трагичната участ на българското малцинство в Югославия. Това са: вековните великосръбски стремежи за доминация на Балканите, егоистичните интереси на Великите сили в началото на 20 век в тоя регион, и крушението на българския национален идеал за национално обединение на всички българи в една държава.

В тази статия ще се спрем само на третата причина. (продължение от файл Брошура 16)

Емануил Попдимитров и Западните покрайнини

Пише: Йорданка Янчева

*Земьо моя родна, клетвено злочеста,
Земьо моя клета, змейова невеста!*

Тебе змей те люби, тебе змей погуби... (Мора)

Емануил Попдимитров е известен като поет, философ, политолог и научен работник. По-слабо се знае дейността му свързана със Западните покрайнини. За живота и делото му има редица публикации. В повечето от тях, като например в “Енциклопедичен речник – Кюстендил” не се споменава голямата му болка – Западните покрайнини и свързаната с това дейност.

“Братя, кой би могъл да устои пред тая покъртителна картина! Кои закони на небето и кои сили на земята могат да убият у нас чувството за родство и стремежа ни едни към други – нам и на тия отвъд границата”.

Естественото място на Емануил Попдимитров, както на всеки българин, роден в земите подарени на Югославия след Първата световна война, е да се бори за промяната на това статукво с всичките си възможности. А възможностите му обхващат литературната му, научната и обществената дейности, огромния му талант и ерудираност на поет, философ, политолог, неговото родолюбие и авторитет.

Наличният извор материал в архивите, публикуваните литературни произведения и други публикации в пресата, както и такива за него, позволяват да се изследва дейността му по отношение на Западните покрайнини. Тя обхваща Кюстендилския период, Софийския период, получава израз в поетичното му творчество, прозата му, речите му, конкретното му участие в създаване на Западнопокрайнинска организация на бежанците и участието му във Върховния ѝ комитет, чиито председател за известно време е. Кулминацията на мащабните му изяви е участието в Женевския конгрес по малцинствата.

Емануил Попдимитров е роден в село Груинци, тогава Изворска околия, на 4 ноември 1885 година в богатото, многолюдно семейство на потомствен свещеник. Религиозността и патриархалността на домашната атмосфера оказват влияние върху духовното му израстване като личност, творец и общественик. Гимназиално образование е завършил в Педагогическото училище в град Кюстендил. Престоят тук е важен етап от живота му. Ненапрасно той го нарича “почти роден град”, в който получава “първото си духовно кръщение” и “оформил своя разум и воля”. Тук за първи път у него се разраства “до нови предели чувството за любов към родината”.

Ученическите му години в Педагогическото училище съвпадат с размирното време, когато Кюстендил продължава да е център на националноосвободителните борби на Македония.

За кратко време Ем. Попдимитров е учител, но това не го задоволява и тръгва да търси висши учебни заведения, в които да получи добро образование. Следва в Белград, Франция и накрая в Швейцария, където завършва философия и литература 1912 година.

В Кюстендил се завръща отново през 1915 година, когато е назначен за цензор и преводач в Главната квартира на Българското командване. След войната става учител по френски в Гимназията, а не след дълго – преподавател във Висшия педагогически курс – Кюстендил. По негова инициатива през април 1920 година в града се създава културно-просветно дружество “Светлина”. То е замислено по подобие на миролюбивото движение “Кларте”, създадено от Анри Барбюс и Ромен Ролан. Председателят на дружеството успява да привлече около двадесетина млади хора – участници във войната, творци и ученици, между които Асен Василиев, Веса Паспалеева, артистите Кирил и Георги Попови, Богомил Андреев, певицата Цв. Зографова и др. Изнасят се беседи, концерти, театрални представления. В писмото си от 18. VII.

1921 година до настоятелството на читалище “Братство” той представя цяла програма за активно народополезна дейност. С дейността си дружеството осветява духовното пространство на Кюстендил.

През 1919 година след подписването на Ньойския договор, тревогата му за родния край е все още неосъзната, което е видно от писмата му до приятеля Йордан Йотов. Осъзнаването на националната драма от Ем. Попдимитров минава най-напред през личните проблеми и неблагоприятия, сполетели хиляди българи като него, вследствие на Ньойските решения.

Авторът на над 50 книги и множество публикации в периодичния печат излива мъката си по родния край в поетични произведения и разкази. Особено силни са стиховете: “Родина”, “Земя”, “Народ”, “Покраинка”, “Мора” и др. Стихотворението “Граница” изразява най-силно единението на българите от двете страни на границата. Надеждите за бъдещето ги сплотява силно и в любовта, и в смъртта, в труда и копнежите. Покраинката е с “тъжни очи”, “с кървав мак в косите” и дори ръкойката в ръцете ѝ е “кървава”. В разказите “Летни впечатления” и “Две срещи” са разкрити и последиците от сръбската политика по отношение на останалите там българи.

Докато е в Кюстендил през 1921 година Ем. Попдимитров участва в протестна акция на гражданството. Демонстрацията е против решенията на Ньойския договор. Арестувани са негови колеги учители, също участници в изявата. Заедно с брат си Лазар и двама други колеги, ходатайстват в полицията за освобождаването им. Авторитетната му позиция постига необходимия резултат. Това е първа изява на Ем. Попдимитров в неорганизираното все още движение на Западните покрайнини, чрез протестни събрания и митинги.

През 1923 год. Ем. Попдимитров заминава за София, заедно със семейството си. Не е за подценяване опасността от интерниране, преследване, заради подозрения в участие и организиране, преследване, на чети. Името му фигурира в списъка на организаторите, наред с това на Йордан Захариев. На второ място, цялостната му литературна дейност го подготвя за един по-висок етап в неговото развитие – научната дейност. Полученото предложение за частен доцент е съблазнително и желано. То му дава възможност да влезе в сърцето на научните среди, да общува с националния интелектуален елит и да се реализира като учен. Не на последно място към столицата го тласка и постепенно узрялото решение за необходимостта от всенародна съпротива в защита на Западните покрайнини. София се оформя като център на това движение.

В личния му архив се намира един от най-ранните позиви на протестното движение срещу Ньойските решения /1919 г./, позивът от 18 май 1922 г. Адресиран е до децата от Царибродско, Трънско и Босилеградско по повод деня на светите братя Кирил и Методий. Сръбските власти “отнеха училището, изгониха българските учители, изпъдиха от свещената училищна сграда вашият майчин език. Чужди учители започнаха да ви учат да говорите и пишете на чужд език, да презирате родното слово. По-голям позор от това не може да има!” Накрая завършва с обобщението, че “всеки има право да живее под божието слънце, да мисли, да говори и пише на родния си език”.

Отбелязването от тригодишнината от нахлуването на сръбските войски в Западните покрайнини се превръща в най-високия връх на неорганизираното движение на западнопокрайнинските бежанци. 12 000 души от Босилеградско, Царибродско и Трънско се събират около черквата “Св. Неделя”, тъй като тя се оказва тясна да ги побере. След черковната служба се прави молебен и се произнасят речи. Ем. Попдимитров произнася слово, с което мотивира необходимостта от организирано националноосвободително движение. Изтъква в какво положение е населението там, подложено на терор, тежки данъци и реквизиции, глад, преследване на българските нрави, обичаи и език. Посочва опасността от по-далечните цели на Сърбия – овладяването на Кюстендил, Радомир и Перник. Ньойските решения не се одобряват дори от някои западни военни и от сръбски политици, които признават, че овладяването на Западните покрайнини ще се превърне в “живеница рана за вечно дразнене между двата народа.” А изходът, който сочи Ем. Попдимитров е: “Помогнете си сами, за да ви помогне и Господ”. Временният Върховен комитет, заедно с ръководствата на трите покрайнински организации се заемат с подготовката на учредителен събор на Западнопокрайнинската организация. Конференцията е свикана през юни с.г. За председател на Временния Върховен комитет се подписва Ем. Попдимитров. През юни 1924 година се провежда първата конференция Временния Върховен комитет начело с Ем. Попдимитров. Още при първите стъпки на организацията се оформят две тенденции в методите за действие: 1/ за въоръжена борба; 2/ за легална културно-просветна дейност, закрила на жизнените интереси на бежанците и национална защита на населението в края. Първата тенденция създава нелегалната ВЗРО “Въртоп” или “Свобода или смърт”.

Ем. Попдимитров взема активно участие в работата на III конгрес на Върховния комитет на организацията 1928 година. В края на заседанието обобщава работата на конгреса. Той отбелязва, че разискванията са показали висота на родолюбие и че за кратко време е създадена стабилна организация. Главно внимание според него трябва да се обърне на културно-масовата дейност, да се публикуват

материали за миналото, източник на родолюбие. Изтъква необходимостта от създаване библиотеки на организацията и от научен институт. След конгреса, идеята му се възприема и се създава Подвижна катедра по въпросите за задачите и целите на националноосвободителното движение в Западните покрайнини. Университетския деец вижда в науката помощник за развитието на организацията. 1928 година се превръща в преломен момент в организационното ѝ устройство. Предприема се курс за по-активни действия. Става традиция всяка годишнина да се отбелязва с траурни молебени, речи и манифестации из столичните улици. Бежанците, един от лидерите на които Ем. Попдимитров стават сила, готова да бъде страж срещу посегателствата за денационализиране на българското население. След 1929 година започва масовизиране на легалната организация и настъпателност в действията ѝ. Поради непрекъснатите терористични действия на властите в Югославия над българското население се търсят нови средства за организиране, обединяване и активизиране силите на съпротивата. Разполагаме с ръсържденията на Ем. Попдимитров по този въпрос. Върху бланка на организацията с дата 27.II. 1929 година той е нахвърлял свои мисли. Според него се налага да се определи и изясни връзката на нелегалната и легалната организация. Изтъква необходимостта от близки и трайни взаимоотношения между всички организации на българите (западнопокрайнински), включително Върховния комитет и ВЗРО “Въртоп”, “Свобода или смърт” и тези от Македония, Тракия и Добруджа.

На IV-ия конгрес (1929 г.) на организацията е председател на заседанията му и е избран за председател до 1931 г., непрекъснато в новия Върховен комитет. Произнася силно емоционални слова на вечеринки, съборите на Славчето и Калотина, годишнини и др. Много силни са словата му на “Св. дух” – 1929 г. в Калотина. “Сега тук е празник на Св. Дух! Там, там, днес е Разпети петък! Там е страстната седмица на страданията”. След това ясно посочва пътищата за решаване на проблемите. Тъй като въпросите за малцинствата в Европа излизат на дневен ред той казва, че “При това положение се изисква да стоим будни на поста си, да осветляваме общественото мнение, да издигаме в ярка светлина, да жертваме спокойствие, материални блага и живот даже, за преуспяване на великото дело на свободата”. От правителството се изисква такт, дейност и съзнание, че западният въпрос е политическата и икономическата независимост на България. От емигрантите се изисква бодър дух и воля за жертви, безкористна служба и готовност за изненади.

Тези призови за открита борба, която да даде и жертви, говорят за настъпателността в действията на двете организации. Врѣх в тези силни изяви е участието на Ем. Попдимитров в Женевския конгрес през август 1929 година. Резултатът от него е признаване на българското малцинство в Сърбия. На 29. 09. 1929 година Ем. Попдимитров произнася слово за участието си в Петия конгрес на европейските малцинства. На V-ия конгрес на Върховния комитет на организацията разширява обхвата на дейността си. Средствата за това се набавят по различни пътища. Пишат се писма до министъра на външните работи и вероизповеданията, БНБ и други. Обнародван е “Отчет за дейността на Върховния комитет през 1930-31 година”. Богата е политическата, културно-просветната и организационната дейност. По бежанския въпрос – т.е. по въпросите за настаняване и подпомагане на бежанците – западнопокрайнинци, Ем. Попдимитров отново е преизбран, но само няколко месеца по-късно – през VI. 1931 г. на специално заседание на Върховния комитет Ем. Попдимитров се оттегля от председателския пост. През 1931 година се отбелязва тържествено 25-годишната творческа дейност на Ем. Попдимитров. През 1932 година се учредява Научен съвет на Върховния комитет, чийто член става Ем. Попдимитров. Според устава на научния институт “Западни покрайнини” той става “негов основателен член”. За периода 1932-1941 г. липсват документи, които да покажат мястото на Ем. Попдимитров в националноосвободителното движение на Западните покрайнини(...)

Преминал през личната болка в осъзнаването на националната трагедия през Кюстендилския и през Софийския период от дейността си, той е в първите редици на борбите за национално освобождение. Чрез творчеството си, научната си дейност и особено с дейността в редиците на бежанската организация или като нейн лидер, с огромния си умствен, организационен потенциал, благодарение на добрата си образование и владеене на чужди езици, авторитетност и др., той издига движението до върховни моменти и успехи. Историческите събития превръщат благовъзпитания, с християнски морал, тих и смирен творец в “настрѣхнал революционер”, приканващ дори към даване на жертви в името на свободата. Наричат го “родолюбецът”, “певецът на Западните покрайнини”, “консул на бежанците”, “Левски на Западните покрайнини”.

Ем. Попдимитров посвещава 22 години от живота си на националноосвободителното движение на Западните покрайнини и умирайки през 1943 година той вярва, че мечтата му е реализирана.

*“Часът е печален, унил
и навред е тъй горко пустинно,*

*призри ме, спаси и помилуй
ти стара, прастара родино!*

Българските книги - през вратата на ада до Босилеград.

Една година след демократизацията на Югославия, и толкова заклинания пред света за зачитане на правата на малцинствата, внасянето на българска литература за нуждите на българското малцинство в Югославия, все още е равно на трафик на наркотик. Сегашният анахрон Закон за внасяне и разпространяване на чуждестранни средства за масово комунициране и за чуждестранна информативна дейност в Югославия от 1974 година, на практика ограничава внасянето на българска литература и със сигурност не обслужва не само правата на малцинството, но и прокламираната външна политика на Югославия.

Неприятните сцени които винаги се получават на митницата когато някой се опита да внесе повече от три екземпляра от една и съща книга, оставят тягостно впечатление. Нямам никакво намерение да обвинявам митническите и полицейските власти. Просто, закона е такъв.

Според този закон, по принцип, внасянето на чуждестранни публикации е “свободно”. Но когато става за внасяне “заради разпространяване”, тогава за всеки екземпляр е необходимо разрешение от Съюзното министерство на вътрешните работи. Сам се налага въпросът: защо именно вътрешното министерство трябва да се занимава с издаването на подобни разрешения, а не да речем, министерството на културата, или евентуално министерството на търговията? Откъде-накъде полицаите са компетентни да решават дали Иван Вазов, или Йордан Йовков са добри писатели или не, или дали картините на Майстора са хубави или не са?

Отделно, че за внасянето на книги трябва да се намери предприятие (на което да се плати добра провизия), което покрай другото, трябва да бъде регистрирано за внос на печатни публикации, с точен опис на заглавията, печатниците където са отпечатени, броя на екземплярите, изявление на продавача - (донатора) и купувача (получателя) на пратката (донацията), така че след толкова администрация, всеки си прави сметката че няма да мине из този административен лабиринт и се отказва.

От друга страна, нашите приятели от България които от време на време събират по някоя пратка български книги, не могат да си представят че тяхното внасяне в Югославия е практически невъзможно. Интересно е, дали сърбите срещат проблеми от подобен род, когато изнасят книги за нуждите на своите малцинства в другите държави или за нуждите на сръбските културно-информационни центрове.

Само че когато тръгнат оплакванията по международните организации по правата на човека за постъпките, с които на митниците се задържа българска литература за нуждите на българското малцинство, югославските дипломати още дълго ще има да се чудят пред вратите на Съвета на Европа. Така, както югославският посланик в София се намери в неудобно положение когато беше извикан в Народното събрание на България да дава обяснения защо на гранично-пропускателният пункт “Рибарци” на 1. ноември 2001 бяха задържани над 300 български книги които бяха предназначени за Босилеград.

КИЦ на среща със Симеон Сакскобурготски

На 21 септември в разгара на традиционния събор Малка Богородица представители на Културно-информационния център в Босилеград, неофициално се срещнаха с българския премиер Симеон Сакскобурготски. Срещата беше по повод посещението на премиера на град Кюстендил, където той в Килийното училище посети изложба на над 150 вида ябълки организирана от кюстендилския Институт по земеделие.

В кратката среща представителите на Културно-информационния център “Цариброд” запознаха накратко Симеон Сакскобурготски с положението на българското малцинство в Югославия и му предадоха символични подаръци. Симеон Сакскобурготски беше приятно изненадан от срещата с босилеградчани и прояви желание отново да се срещне с тях.

Кошуница победи – Босилеград загуби!

Извънредните местни избори за общински органи на властта в Босилеград от 4 ноември т.г. завършиха. Победи местният съвет на ДСС, партията на актуалният “президент без държава” Воислав Кошуница. Въпреки това, в Босилеград никой не триумфираше. Полицайте и чиновниците на Държавна сигурност първи честитиха на победителите. Повечето граждани на Босилеград, притиснати с ежедневните си грижи, дочекаха утрото на 5 октомври, с типичният си недоумяващ поглед. По-малката част от тях виновно спускаха очи към земята.

Подробен анализ на тия първи местни избори след събитията от октомври и ноември миналата година тепърва предстои, но някои изводи се налагат още отсега.

Първо, на тия избори гражданите на Босилеград избираха между комунистическото минало на СПС; националистическото крило на ДОС на “умереният” сръбски националист Войислав Кошуница; и реформисткото крило на ДОС на сръбският премиер Зоран Джинджич. С други думи, гражданите на Босилеград имаха възможност да избират между консервативния великосръбски национализъм зле прикрит под маската на демократичната реторика, и демократичният либерализъм на младите и образовани привърженици на гражданското общество и пазарната икономика. Те избраха консервативната идеология, допускайки за пореден път отново да бъдат изманипулирани от бившите комунисти и екстремните великосръбски националисти които преминаха под знамето на ДСС и под него, отново се върнаха на власт. Това беше волята на гражданите на Босилеград.

Като демократ и легалист уважавам и се прекланям пред волята на народа. Като човек съм убеден, че това беше грешка и имам свободата да я кажа на всички Босилеградчани в лицето: Да, вие отново сбъркахте, драги мои сънародници! Вие днес сбъркахте така, както сбъркахте преди десет години, когато понесени от общата националистическа еуфория, гласувахте за Милошевич и проливяхте кръвта на децата си във Вуковар и на Косово в негово име. Същият тоя Милошевич пред когото се прекланяхте, ни направи военнопръстълници, бежанци, безработни, проказани и изолирани от целия свят. Когато осъзнахте грешката си, заедно със сръбския народ, вие свалихте Милошевичевата власт през октомври и ноември миналата година, но не успяхте да се отърсите от верноподаническия си манталитет и вековната навика да гласувате за “властта”. Не след дълго, вие отново ще осъзнаете грешката си. Дано да не бъде късно.

Грешките си ще осъзнаят и ония които загубиха изборите, и може би са отговорни за това че ги загубиха, но чиято идеология и програма все пак беше най-близко до изискванията на времето в което живеем. Дано само нейните носители да извлекат съответни поуки от поражението си. “Коалиция ДОС – Босилеград” така или иначе, беше оптималният избор за Босилеградчани. Те не го направиха. Всички трябва да анализират защо.

Причините могат да се разделят на две: на обективни, и субективни. За обективните е отговорен Белград, за субективните – партийните активисти на партиите обединени в “Коалиция ДОС – Босилеград”.

Белград е отговорен, защото си остана докрай резервиран към реформистките усилия на момчетата от Временната общинска управа които поне професионално и компетентно проговориха за реалните проблеми на малцинството и на общината, и предприеха някои конкретни действия да намерят изход от тежкото икономическо положение. Белград не им даде нужната финансова и морална подкрепа, а се подведе по известията на своите полуграмотни доносници от спец-службите, които умело разиграваха изтърканата от дългогодишно повтаряне фраза за “великобългарските националисти които искат да присъединят Босилеград към България”. В крайна сметка, Белград отново заложи на ония на които винаги е залагал: на послушниците които изпълняват всичко каквото им се каже, без да се замислят за интересите и бъдещето на своя народ. Явно в Белград не се интересуват много-много нито от процента на безработните в Босилеград, нито от нашето пропаднало стопанство, нито от нашите нарушени човешки права, нито от нашите изровани селски пътища, нито от лошата ни питейна вода, нито от лошото ни здравеопазване и т.н., а само от “евет-ефендетата” които здраво да държат юздите на младите и образовани кадри и национално мислещата интелигенция докато българското население в Босилеград бавно умира. Нека да ме извинят новоизбранните общински съветници, но щом като актуалният югославски президент Воислав Кошуница е в състояние да хвърли луди пари за предизборната кампания и да разчита на хора с основно и средно образование, а не на свободно мислещата интелигенция и на младите високообразовани специалисти – нещо не е наред с неговата демокрация.

Впрочем, разделението на Босилеградското политическо пространство на 12 политически партии, по принципа “скарай и владей”, даде първите си горчиви резултати. Това разделение, не само че успя да раздели и противопостави политически съмишленици които по идейните си определения спокойно можеха да бъдат членове на една и съща политическа партия, но и успя в крайна да “селекционира” най-неподготвените за управление на общината. Всъщност, формулата на успеха на ДСС беше проста: тя успя да използва политическата неграмотност, невежеството, консервативността, историческите наслоения от страх и други негативни недостатъци на нашия беден и измъчен народ за да му се наложи със своята популистка идеология. Те не говореха на хората онова което те трябваше да разберат, а онова което искаха да чуят. Този, нееднократно използван от комунистите метод, винаги е бил печеливш за властта и в крайна сметка, губещ за народа.

За съжаление, сръбският вариант на демократизацията не донесе демократични възможности за избиране на най-способните които да обслужват интересите на хората. Тя донесе още по-перфидни форми на политическа манипулация и вместо да ни кара да се състезаваме кой от нас ще даде максимален принос за развитието на обществото в което живеем, тя отново ни наложи да се състезаваме кой от нас е по-голям сърбин.

Това са обективните дадености. Но отговорността за неуспеха на изборите се дължи и на субективните слабости на партийните активисти от “Коалиция ДОС – Босилеград”. Тази коалиция прояви редица недостатъци още в самото си конституиране. Вътрешните боричканета, прекалената самонадеяност на някои хора, партийната недисциплина, лошо отработената предизборна кампания, поколебаното доверие на хората във Временният общински съвет който за кратко време прояви редица слабости – всичко това допринесе да отслабне доверието и на ония които му вярваха, и попречи на коалицията не да победи, защото резултатът беше предрешен в полза на ДСС още в Белград, но поне да избори колкото се може по-добър резултат за да се превърне в силна опозиция.

“Коалиция ДОС – Босилеград” плати наказанието и за вътрешно-партийните си методи на работа. Демокрацията не понася нито политическите импровизации, нито конспиративните заговори на някои политически авантюристи които все още се изживяват като “мисионери” със някакви “свърхорганизационни” качества, и които на края се превърнаха в политически карикатури. Демокрацията подразбира свобода, политическа култура, демократични институции, свободни и професионални медии, отговорност за носителите на политическата власт, избираемост и сменяемост, създаване на някакво обществено мнение... За да се спечели доверието на хората трябва да се работи с тях, да се придобиват един по един не за каузата на една или друга партия, а за каузата на демокрацията, да се учат не само да избират и да сменяват своите избраници, но преди всичко да мислят със собствената си глава. Този урок, който народите от демократичните страни отдавна са го научили, нашият народ тепърва трябва да го учи, за да може да се осъзнае и да стане истински върховен носител на властта, а не да се оставя да го лъжат и манипулират разни търговци на дребно. Колкото и да ни се бърза, тоя път трябва да се извърви, той не може да се прескочи.

Както и да е, ДСС спечели изборите в Босилеград и оттук нататък тя носи цялата политическа отговорност за всичко което става в общината. Трябва да видим какво следва от тук нататък. Плановите и първите начинания които временното общинско ръководство предприе за икономическо възстановяване на Босилеград, въпреки че не бяха реализирани, поне бяха правилно насочени. Трудно е да се повярва, че новоизбраната общинска власт ще работи в тази насока. Първо, противоборствата между Кошунница и Джинджич, тоест между управителната и изпълнителната власт, са толкова големи, че Джинджич трудно ще си развърже кесията да дава пари за да укрепва властта на Кошунница в Босилеград когато се знае, че американците не го симпатизират. Пък и самият той няма да дойде за директор на “Юмко” за да прави социален мир. Така че гладът тепърва чука на вратата. В такава ситуация е много опасно, ако властта и опозицията си обявят война и почнат взаимно да се преследват. Тогава вече социалното напрежение може да достигне крешендо.

Задачата на опозицията, е не само да контролира управлението, но и заедно с медиите да иска отговорност за дадените обещания в предизборната кампания. Тъй като тя вече не носи никаква морална отговорност за управлението на общината, не ѝ остава нищо друго освен да си събира акъла в главата и да чака други избори.

Има и друга възможност – предателството.

Фенклуб “Левски” Босилеград - два пъти до Лондон и назад

От записките на един футболен запаянко

Пише: Радко Стоянчов

Това утро пристигам на работа и колегата ми Сашо ме дочака с думите:

- Ей Рацо, знаеш ли че “Левски” няма късмет, падна му се “Челси”?!
- Отлично, отивам да го гледам. – спокойно му отговорих аз.

Той остана като гръмнат от този отговор и с недоверие ме попита:

- Ама вярно ли ще ходиш за Лондон или се шегуваш?
- С мен и Левски шега няма. – отговорих му аз.

Вестниците току-що бяха пренели съобщението на председателя на Националния фенклуб “Левски” Златин Тепсиев, че група запаянковци на 13 септември ще заминат за Лондон. Така мачът беше съчетан с осемдневна екскурзия из Европа. Разходите по екскурзията и визите, които са задължителни за Обединеното кралство, бяха за лична сметка. Не се поколебах, подадох документите и чаках. В София разбрах, че желаещите са много, но английското посолство не е много благосклонно към левскарите. Чаках с котешко търпение. Живо се интересувах за изхода с визите, защото ми се удаваше неповторима възможност да прекося цивилизирана Европа и да присъствам на прословутия стадион “Стамфорд Бридж” в Лондон. Само една десета част от молбите бяха решени положително. Имах щастието да попадна сред 59-те избрани фена, и се радвах от сърце.

София, 9 септември 7 часа сутринта. Повечето познати физиономии са тук: Венци от Петрич, Захари от Кюстендил, Кирчо от Перник, Верчето от София, Шнайдера, Стефчо, Кольо, Владо, Стоян и Ники от Пловдив, Румен от Шумен, братята Деси и Иво от Варна. Около нас щъка председателя на Националния фенклуб Златин Тепсиев, симпатичната и крехка секретарка и наша позната Даниела, Жан младши и всички други до числото 59. Двуетажния автобус на “Олимпиатурс” потегля от Герена с най-щастливите фенове на “Левски”. Избирам си първата седалка на етажа, до “оператора” Руми чиято камера е включена и бележи подробностите. За един час сме на митницата на Калотина. На митничаря веднага му се понрави една бутилка “Докторс” водка, подаряваме я за “рождения му ден” и продължаваме. През Сърбия бях най-запитвания фен: къде сме сега, коя е тая планина, коя е тая река, още много ли е до Белград, ще видим ли стадиона на “Цървена Звезда” и “Партизан” и т.н. Минахме Белград когато леко почна да вали и да се свечерява. Изведнъж, надпис: ГП “Баяково”. Границата с Хърватия. Влиза млад усмихнат полицаи, и след като разбира кои сме, и на къде сме тръгнали, ни пита кой е по-добър отбор: Левски или ЦСКА? От моя страна, аз го питам кой е по-добър: Хайдук или Динамо? Очевидно беше запаянко на Хайдук, и след като малко го бързих с някои подробности за отбора той остана приятно изненадан от познанията на един българин за любимият му отбор и ни пожела лек път.

През нощта на 9 и 10 минахме Хърватия и Словения. Словенците, нали са си с един крак в Европа, много-много не се интересуват от нас, и ни пуснаха без никакъв контрол и проверки. Сутринта сме на австрийската граница. Първата шенгенска граница и първа рутинна проверка, но щом разбраха, че сме фенове пуснаха ни без да му мислят. Излизаме из тунела под Караванките и имаме рядката възможност да се любоваме на прелестите на Австралийската държава.

Горе на скалистите върхове бе паднал нежен като пудра сняг, и даваше бял отенък на сиво-синкавитея каменни масиви. Под него борови гори, по-надолу широколистни, а в подножието сочни и буйно-зелени ливади. Само преди два дни оставих пожълтелите от летния пек балкански ливади. Тук, в Австрия, всичко е зелено, свежо и спокойно. Многобройните тунели, вити мостове, широки пътища и питоми селца с уютни и спретнати къщички, леко заградени дворове, стада крави без пастири – всичко това е част от австрийският пейзаж.

Към обед пристигаме в Залцбург, родния град на гениалния Моцарт. Тук е първият ни пристан. Освен с Моцарт, Залцбург е известен и с бонбоните наречени в негова чест, средновековната крепост, с прекрасния централен парк и с филигранската точност на градския транспорт. Впечатляват ме електронните табла на градските спирки които показват кой автобус в колко часа ще пристигне. Наблюдавах ги над десет минути и нито един от тях не закъсня нито секунда. Нощите в Залцбург са особено интересни. Този град е туристическа Мека. С една весела компания влизам в един ирландски пъб. Почти е пълно. Хора от цяла Европа. Правиме си снимки с прекрасната сервитьорка Катарина.

На сутринта се изнасяме от хотела и потегляме по автобана към Германия. Недалеч от нас се очертава Мюнхен, колосът на германското стопанство. Продължаваме към Карлсруе и Сарбрюкен. Германия е мечтата на всички които искат с почтена работа да припечелят нещо. Страна с перфектна инфраструктура, с железно-ледена дисциплина във всяко едно отношение. Предвечер сме в Сарбрюкен, град до самата граница на Франция. Тук спираме за тричасова почивка. В едно от заведенията за бързо хранене запознаваме едно пловдивско момиче което не се възгордя от българския си произход. Разбирам, че не само ние българите от Босилеград се отродяваме...

Пред полунощ прекосяваме германско-френската граница. Традиционалните исторически съперници Германия и Франция днес минават границите си без никакви бариери, проверки и контрол. До зори минаваме североизточната част на Франция и се озоваваме на Ламанша. Вече сме на английска територия, минаваме редовен митнически контрол, и се качваме с автобуса на френски ферибот за да преминем Ламанша. Едвам тук разбираме за терористичното нападение на търговския център в Нюйорк и Пентагона и че всички мачове от Евротурнира се отменят в знак на съпричастност към жертвите на атентата.

Все пак, поемаме към Лондон. По улиците на Лондон няма никакво напрежение. Успяхме да видим най-известните забележителности в зона едно и две на лондонското метро. Достатъчно е за нашите подивели балкански души. Посетихме Сити, Бъкингамския дворец, Бичбенда, Темза, Виенското колело, Мадам Тюсо, музея на Шерлок Холмс, Тауер Бридж, стадиона на Арсенал и Челси.

Без мач и футболна атмосфера, на 14 септември отново поемаме пътя към Париж с оптимистичната надежда отново да се върнем в Лондон, този път за сметка на УЕФА. В Париж слизаем на Конкорд и по течението на Сена се отправяме към Айфеловата кула. Все е по-друго да я видиш на живо, а още по-впечатляващо е да изкачиш нейните 320 метра и от тази височина да видиш панорамата на Париж. Видяхме и това чудо. Камерите и фотоапаратите на туристите тука най-много се хабят. Продължаваме към Триумфалната арка и по Шанзелизе. “Шанзелизе е най-скъпата улица в Европа” – казаха ни. Нищо, мисля си аз, от нас няма да се офайдите много. Това е една от най-хубавите улици не само в Париж, но и в Европа. Имах щастието да я видя и през вечерта – ослепително осветена с хиляди бои. Разбирам защо хората на изкуството толкова мечтаят за Париж – тука наистина човек се вдъхновява да създаде нещо.

На 15 септември сутринта напускаме хотела в Париж и поемаме обратно през Германия, Австрия, Югославия до София. Бързаме, защото на 19 септември ще се играе мача между Левски и Челси на Стенфордс Бридж и ние ще трябва да се върнем пак.

В Босилеград едвам имам време да се обадя тук-там и отново съм на път за София. На летището отново всички сме на лице, настаняваме се в един “Туполев 154” и сред усмивките на стюардесите леко се издигаме в небесата. След 2 часа и 40 минути сме на едно от лондонските летища. Там вече гъмжи от феновете на Селтик и Торпедо от Москва. Разменяме си по някой аксесоар и си пожелаваме успех.

На 20 септември Левски загуби срещу Челси с 3 : 0. Над 1000 българи от Лондон и цяла Англия дойдоха да подкрепят любимият си отбор. Показахме възпитано и спортсменско държане на футболна Европа. Какво друго можехме да им покажем? Един от куриозите беше, че група фенове имаха възможност да минат през тунела и помещенията на Стамфорд Бридж и стъпиха на зеления килим на този прекрасен стадион.

За съжаление Левски отпадна от състезанията в Прокъп, но здраве да е, що са дни занаят са, ще дойде време пак да ни зарадва по европейските стадиони.

Само Левски!

Нашата работа, е опасна работа!

Само който не е живял у нас, не знае колко е опасна нашата работа. Във всяка една нормална страна е напълно разбираемо малките деца да ги възпитават завършили училище педагози, и то на майчиният им език, защото те, малките, друг не разбират.

Нас обаче ни възпитават полицаите. Те са най-умните, и най-почитаните хора в нашия град. От полицаи, по акъллия у нас няма. Какви ти учители и преподаватели! Преподавателите и учителите у нас се занимават с дялане на греди, пасене на говеда и кози, отглеждане на градини и други такива селски работи. Всеки човек у нас се мери според това какви връзки или познанства има с някой полицаи. Ако нямаш такива връзки, за никъде си. Ако не извадиш ръце из джобовете си когато ги срещнеш на улицата, пак си за никъде. Ако през вечер не ги почерпиш с топла скара и студена бира, гледай после да не им показваш шофьорската

си книжка – все ще ѝ намерят някакъв кусур да те викнат при съдията. Ако не им разкажеш кой в селото псува властта, кой ходи по жени, кой гони зайци – пак си за никъде. Ако не им платиш сметките по кръчмите, все едно не си си платил данъка на държавата.

Втори по ранг у нас са горските пазачи. Те освен че се ползват с приблизително същото уважение, се занимават и с приблизително същата работа като полицаите, само че малко повече бият на политиката. У нас горските като ти заговорят за политика, все едно слушаш “Дневника” на РТС! Само везат. Да ти омилеят! Пък като дойде пред избори, ела та им гледай сеира! Не дай боже да ти избяга козата в бранището – после за кого ти каже горския, за тогова ще гласуваш. Иначе – глоба. Че козата е обръстила толкова фиданки, направила е толкоз вреда на държавата – из затвор няма да се извадиш! Така че горските у нас са най-успешните партийни активисти.

После идват селските продавачи. И те са от същата кожа цървули. И те са много сербез по политиката. Ще дадат брашно на вересия на някой прескундил се на кривачката си старец или на някоя склъцана баба и все ще им прошепнат на ухото за кого да гласуват. За властта, разбира се, не за опозицията, щото опозицията е по-черна от дявола.

А в града като слезеш, направо да се изумиш. Работниците от дървообработвателното предприятие плъзнали по улиците да търсят директора и да му искат пари. В предприятието няма вече какво да се краде, и там никой не влиза. Работниците вече няма и вода къде да се напият в града. Носят си я в бутилки от селата. Едно време носеха мляко. Дойдат, обиколят около предприятието, и пак си тръгнат пеша кой за Зли Дол, кой за Караманица дорде се приберат, току-виж гумените цървули им се “опрасили”. Все се надяват да се оправи, да потече мед и мляко, нали са на “държавна работа”, трябва да се трупа стаж, да се изкара пенсийка. Само да се оправи държавата, гласувайте за “председнико, гледа се арен човеко, беки се оправи”.

Ще се оправи, ще се оправи, само почакайте. На Куковден!

Драголюб Иванчов

Босилеградските Козлодуйчани на гости в Босилеград

След посещението на Босилеградчани на Козлодуй по повод Ботевите тържества, уговорката беше на 21 септември т.г. потомците на Босилеградските Козлодуйчани да посетят Босилеград, родния град на техните предци които преди сто години по заповед на цар Фердинанд са заселени в Козлодуй. Датата не беше случайно избрана. 21 септември в Босилеград е традиционният събор Малка Богородица на който много хора от околните села слизат в града. Това е удобния момент когато, може би, забравените роднини отново ще се срещнат.

Групата от около четиридесет души пристига в Босилеград привечер на 20 септември. Отново трогателна среща с радост и широки усмивки и по някоя сълза. Срещаме се с роднини и приятели при които в Козлодуй през юни прекарахме два незабравими дни. Притесняваме се, че не можем да им устроим посрещане подобно на това което те ни направиха, но те ни успокояват, че не за това са дошли. За срам на Босилеградските управници, в нашият град дори няма хотел където да посрещнем и настаним гостите. Успяваме да ги разместим по Босилеградските домове, сред хора които искат да ги приемат. Виждам, че независимо от всички наши недостатъци, Босилеград все още пази традиционното си гостолубие.

На другия ден, на събора Малка Богородица, по някаква чудна традиция ръми ситен дъждец. В КИЦ-а този ден имаме страшно много работа. Гостите на групички се пръскат из Босилеград, да видят хората и мястото откъдето са тръгнали техните предци, с надеждата, че все ще намерят някой далечен роднина за който са им разказвали бащи и майки.

Неуморимата двойка Ангелина и Стоян Митреви, въпреки третата си възраст, искат да отидат в Любата, родното село на бащата на Стоян Митрев. Други искат да видят селата и местата откъдето са тръгнали техните деди. След един напрегнат ден, в който освен редовните работи в КИЦ-а, стигнахме да отидем и в Кюстендил и да се срещнем с премиера Симеон Сакскобурготски, привечер се събираме в Културния център, където гостите от Козлодуй и Босилеградския танцов състав при Културния център изпълняват културна програма от български песни и танци. Залата е преизпълнена. Седя на втория ред и и си мисля колко са ни изменили трагичните исторически събития през двайсетия век. В изпълненията на Босилеградският танцов състав неволно си личат елементите на сръбският фолклор. В изпълненията на

Козлодуйчани – точно обратното, елементите на типично босилеградския фолклор. Колко тъжно е да видиш как времето ни раздвоява все повече.

След програмата отново се събираме в ресторанта на хотела в Босилеград, където заедно с кмета Миле Миленов и хора от общинското ръководство, прекарваме една прекрасна и весела вечер на която си говорим и пеем нашите прекрасни български песни. Късно през нощта се разотиваваме. Гостите отново отиват при своите домакини.

На другия ден ставаме по-рано да изпратим нашите роднини, гости и приятели и да им пожелаем добър път. Трудно и тъжно се разделяме. И отново звуците на “Тих, бял Дунав се вълнува”. За раздяла. До нови срещи. Иска ми се още веднъж да благодаря на всички босилеградски семейства които сами изразиха готовност да посрещнат нашите скъпи гости.

Александър Димитров

Културни програми по повод тригодишнината на КИЦ -а

На 2 октомври навършват три години от откриването на Културно-информативния център “Цариброд” в Босилеград. Не че искаме да си придаваме голямо значение, но все пак, това е дата която трябва да се отбележи. КИЦ “Цариброд” остави трайна следа в културния живот на града, надявам се, и в съзнанието на хората.

За този ден решаваме да направим три отделни културни програми. Символиката е ясна: за всяка година по една.

Най-напред в сътрудничество с Регионалния исторически музей от град Кюстендил откриваме фотодокументална изложба на значителни личности и събития от босилеградската история под название “Мост между два бряга”. На стените на салона на КИЦ –а изведнъж се появят снимки на известни лица които са отишли или живяли в Кюстендил и оставили трайна следа в общата ни история. Те никак не са малко. Докато нашите приятели историците Тодор Димитров, Ангел Джонев, Екатерина Керемидарска и Йорданка Янчева откриват изложбата и говорят за лицата от изложбата, пристига и българският посланик в Белград, Яни Милчаков който е приятно изненадан от силната плеяда изтъкнати босилеградчани в Кюстендил.

Другото културно мероприятие е откриване на изложба на над 120 вида ябълки в босилеградския Културен център, която я правим изцяло с помощта на кюстендилския Институт по земеделие и любезното съдействие на директора на института г-н Димитър Домозетов. След обикновените церемонии на границата изложбата влиза в Босилеград, подреждаме я и вечерта я откриваме сред куп посетители. За съжаление, изложбата можа да остане само една вечер в Босилеград. Г-н Димитър Домозетов държа една реч за овощарството в България и специално в Кюстендилския регион. Търпеливо отговаря на босилеградските посетители които се интересуват не само от овощарството, а и от вкуса на ябълките.

Третата част от отбелязването на тригодишнината от откриването на КИЦ –а, започва в преизпълнената зала на Културния център. Сред гостите и организаторите са Петя Йотова от Столична община София, и представители на община Дупница. След уводните думи на Иван Николов председател на КИЦ-а в Босилеград, приветствени слова към КИЦ-а и босилеградчани отправят и депутатите от XXXIX Народно събрание на Република България от парламентарната група на Национално движение Симеон II, г-жа Ваня Цветкова и Борислав Владимиров. Водеща на програмата е известната българска актриса Йорданка Кузманова. След това смесеният хор “Филип Аврамов” изпълнява българска хорска музика. След него на сцената излиза младежката формация на танцовия състав “Витоша”, която със своите темпераментни изпълнения на български народни песни и танци взема дъха на босилеградската публика.

Даваме тържествена вечера в която си отпусваме душите в приятелски разговор сред мелодиите на български стариградски и македонски песни. Късно през нощта, нашите приятели потеглят за София.

Александър Димитров

Двойно честване на Деня на народните будители

По повод Деня на народните будители, КИЦ-а в Босилеград имаше идеята да организира съвместна програма заедно с Културния център в Босилеград. Идеята не се прие, и то не по наша вина, но това е отделна приказка която сега няма да разказвам.

Както и да е, отбелязването на Деня на народните будители в Босилеград беше отбелязано с две паралелни културни програми които се проведоха в КИЦ –а, и в общинският Културен център.

В КИЦ-а се решихме да организираме изложба на картините на известния български художник Иван Кънев, който през лятото прекара една седмица в Босилеград и създаде 17 картини на босилеградски мотиви. След като картините бяха доработени и сложени в рамки в София, те отново се върнаха в Босилеград откъдето, след едномесечен престой, трябва да тръгнат из галериите на България за да покажат днешният Босилеград видян през очите на художника Иван Кънев. Въпреки че в Босилеград има много малко хора които се интересуват от изобразително изкуство, а още по-малко които разбират от него, приемаме предизвикателството не толкова заради босилеградските любители на изкуството, колкото от желанието да припомним на българските любители на това изкуство, че Босилеград все още съществува.

По повод откриването на изложбата в Босилеград пристигнаха Георги Белчев – общински съветник и директор на Столична библиотека София, Никола Хаджиев – директор на Националния църковен исторически музей, Александър Велчев – директор на Националния политехнически музей, Калин Николов – художник изкуствовед, Луко Захариев – писател и директор на издателска къща “Стрелец”, Надежда Иванова – главен експерт в Столична община, Петя Йотова, и съпругата на художника – Виолета Кънева.

На другия ден 2 ноември 2001 г., в културната програма която организира общинския Културен център по повод Деня на народните будители участвуваше Детския хор при Българско национално радио и босилеградският танцов състав при Културния център.

По този повод, най-напред в КИЦ-а, а след това и в Културния център пристигнаха главният секретар на XXXIX Народно събрание на Република България г-н Огнян Аврамов, Поля Станчева директорка на Българско национално радио, журналисти от БНР и други столични вестници. С тях пристига и новината, че югославските митнически власти са спрели на ГП “Рибарци” 17 кашона български книги, предназначени за босилеградските читатели.

Александър Димитров

Отбелязване на Деня на народните будители в Белград

По повод Деня на народните будители 1 ноември, българското посолство в Белград, освен официалните покани на държавни, културни и партийни представители, отправи и няколко покани на представители на българското малцинство да присъстват на тържественият коктейл.

На поканата се отзоваха представители на КИЦ-а, и още над тридесет младежи и девойки от танцовия състав при Културния център в Босилеград, които заедно със своите ръководители, се връщаха от посещението си при банатските българи. Освен тях дойдоха представители на малцинството от Димитровград, банатските българи, и българи от Белград.

На поканата се отзоваха и много политически и културни представители от Сърбия които със своето присъствие уважиха българския празник и използваха срещата за нови запознанства, споделяне на мнения и обмен на опит.

Радко Стоянчов

Промоция на “Послание към Тангра” в Дупница

По идея на изтъкнати културни дейци от община Дупница на 23 октомври 2001 година в Учителския колеж в Дупница се проведе представяване на поезията на босилеградският поет и публицист Иван Николов. В препълнената зала на Учителския колеж дойдоха много млади хора любители на поетичното слово и студенти на Колежа.

За поезията на Иван Николов, за съвременните проблеми в българската литература и за националните проблеми на българската нация, говориха литературни специалисти от Дупница, главният редактор на “Литературен форум” от София Марин Георгиев, проф. Енчо Мутафов от Благоевградския

университет и историк Йордан Колев от Агенцията за българите в чужбина. В изложението си Иван Николов говори за проблемите на българското малцинство в Югославия в контекст на глобалните геополитически проблеми на Балканите и отправя своя апел към българската общественост за повече солидарност към българите в Югославия.

Представянето на книгата бе проследена от местната “Телевизия Рила”, Дупнишките вестници, представители на политически партии и културни дейци на община Дупница и преподаватели на Колежа.

Община Дупница подари 14 комплекта учебници по български език за първоначални училища на КИЦ “Цариброд” в Босилеград които за съжаление, все още чакат да бъдат уредени митническите формалности, за да влезнат в Босилеград.

Александър Димитров

Голям интерес за прожекции на филми в КИЦ -а

През зимните месеци, КИЦ в Босилеград ще обърне по голямо внимание на любителите на филмовото изкуство. Всяка седмица в понеделник, сряда и петък (когато се наложи и в събота), ще се прожектират известни филми. Поради големият брой посетители, някои филми ще се прожектират и по два пъти във вечерните часове, защото малкият салон на КИЦ-а не може да побере всички интересувани се. На прожекцията на някои по-известни филми идват средно по осемдесет до деведесет посетители, предимно деца от ученическа възраст и млади.

Босилеградски бизнесмен от Белгия спонсорира курс по английски в КИЦ-а в Босилеград

Известният босилеградски бизнесмен по произход от село Дукач Босилеградско, Николай Стоянчов, който живее и работи в град Антверпен в Белгия, изцяло поема разходите за провеждането на курса по английски език който се провежда в КИЦ-а, в две групи по два пъти седмично, във вторник и четвъртък.

В първата група английски език учат 25 деца до VI клас, а във втората учат 35 души от VII клас нагоре и възрастни.

Културно-информационния център “Цариброд” в Босилеград изразява благодарност от името на КИЦ-а и от името на първокурсниците по английски език, на г-н Николай Стоянчов който засега е един от редките примери на успешни хора в чужбина които на практика проявяват интерес с нещо да помогнат на своите сънародници в родния си край.

Радко Стоянчов

“Тежко, тежко, вино дайте...”

Напоследък все повече си мисля защо тая пушина, демокрацията, не може да пръкне у нас. Все се мъчи да порасне, да се облече прилично, да се наяде както трябва, да се държи цивилизовано и все не се получава.

Първо имаше проблеми със зачеването, защото честно казано, нямаше кой да я направи. Защото всички истински мъже по това време отсъстваха поне по едно десетилетие на Голи Оток или на Свети Гьргур. От там се върнаха без... такава де, нали знаете. Когато се завърнаха, вече се знаеше, че майката е в трудно положение. Тоест, в положение. Само че не се знаеше от кого. После имаше проблеми с износването, защото майката, да ме прощавате, си ... майката. После имаше проблеми с раждането, защото акушерът имаше малко нещо жълто около устата.

След като се роди, нямаше какво да бозае. После се напикаваше в леглото, а по време на бомбардировките дори се посра в гащите си. След това дойде революцията. После еволюцията. После овулацията, след това пенетрацията, и накрая – еякулацията. И после – сън.

Но когато всичко свърши, тя разбра, че партньора ѝ го няма никакъв. И си остана сама. Въпреки конспирацията. Въпреки инфилтрацията. Въпреки еманципацията. Въпреки патките. Въпреки пачките. Въпреки казачока. Въпреки крякащите чавки, калимиявки, кюлавки... Въпреки родината и майката родина. И въпреки майната на родината. Тя просто не можа да пръкне. Остана си хилава, лигава и сополива.

Големият философски въпрос гласи: защо демокрацията не може да вирее у нас? Над този въпрос вече десет години, че и повече, си блъскат главите нашите учени демократи, политици, държавници,

академици, писатели, и други такива шушумиги дето си изкарват хляба с чукане на празна слама и никој не можа да улучи правилниот отговор. А той е много прост, че по-прост не може да бъде.

А бе хора, демокрацията не може да вирее у нас защото няма свобода! Тука е проблемот. Демокрација без свобода не бива. Ако имаше свобода, щеше да има и демокрација, ама тогава какво щяхме да правим с робството? Кому ще се подмазваме после, кого ще клеветиме в полицијата и на државна сигурност, кој ще лъже старците в околните села да гласуваат за “председнико”? Кој ще ни урежда батаците в општината кога то ни заловат в контрабанда? Кој ще ни замазва неплатените данъци? Кој ще ни върти камшика над главите? Че ние тука, нали знаете, без бой не можеме.

Нали все некој треба да ни успива с онај вълшебна приказка за оние нашите великобългарски сепаратисти дето искат да ни присъединят към България? Мамка им и на сепаратисти, за нищо не ги бива, а на државата ѝ се тресат гащите и що грешни пари превлякоха през Власина само и само да спечелят изборите та да има тука кој да држи остена!

Чудна работа, толкова ли са тепегъзи тия наши учени демократи че не разбират че във вечната борба между тиранијата и свободата в крайна сметка побеждава свободата. Е, господа щом искате демокрација дајте свобода на хората. Едно без друго не бива. Пък колко ще ви струва – да си платите.

А иначе тая изборна пиеса, дето от време на време ја играете в нашиот политически театар сме ја гледали толкова пъти. Сценаријат е същият, режисьорат е същият, а актьорите ставаат все по-слаби и по-слаби.

Иван Николов

Предизборно I

или

Играта на Сатаната

Колко мило,
колко сладко
е да бъдеш Голям Татко.
Да ти хора
шапка свалјат
да те ценјат,
уважаваат,
и от уважение –
рушвет да ти даваат.
Гордост да ти бъдат синовете –
тихи, умни кротки,
като манастирски котки.
В аманет бащиния
лозунг да се следи:
“Напред към нови трудови победи!”
Или пък да си главен в меверето
шушу-мушу –
пълно да ти е портмонето.
Който пие – да го биеш,
кој убива – да го криеш.
Ех, да си шеф
в съдебната палата,
мастика да къркаш
и да имаш добра заплата!
Тежки присъди да пишеш
и на мастика да миришеш!
Но все пак нај-добре е,
кротко агънце да бъдеш –

шеметно говори.
Дойде време, ставайте,
на избори заминавайте,
доста беше демокрация
капитализъм и аристокрация,
всеки на своето
да си премери ку-трето.
Не гласувайте за ДОС
той ще ви отцепи,
никой като нас не може
да се оцрепи,
погалете ни по петлото
да ви бъде леко на сърцето.
Е, това е лидера
мамата си трака,
как само на досовците
разказа играта!
Прегракналата сврака
около него се свива,
и тя си има своята алтернатива:
поне да я погалят
по черната грива.
Тънка жичка,
сръбски крой,
българската партия
да смачкаме от бой,
братя сърби гласувайте
за нас –
Сърбия е в транс!
Ние ще гласуваме против
Хаг –
най-големият ни враг,
и с Китай ще направим рай!

21. 11. 2001 год.

Иван Раденков

ДеССа и СПаСа

След двацет години трудов стаж
в Клиниката на третия етаж,
той реши да напусне Болния дом
и да стане главен общински сом.
Но след като регрутната комисия
го провъзгласи за дюстабанлия,
вместо главен общински каруцар
спечели прозвището “царевичар”.
Като стар комунистически играч
опита да завие надясно без мигач,
но разбра че сръбската политика,

не е за всечия уста лъжица,
нито пък е стара войнишка цокула
да я зашиеш с обушарски шила.
И въпреки че дойде до заключение
че сръбската теорема няма решение,
изчака времето когато рошавия кмет,
го назначи със специален ДСС декрет
за член на селския ИзпълКом съвет.